



# TEMPERATURA KYLA PIETU AFRIKOJE

1948 m. gegužės mėnesį Malano „Nacionalistų“ partijai laimėjus Pietų Afrikoje rinkimus, labai mažai kas pramatė, kokių rimtų pasekmių turės tas įvykis. Daugelis pamiršo, kad didžiulia tos partijos narių buvo akli Hitlerio sekėjai ir garbintojai. Buvo sakoma: „Duokite progą jam pasireikšti“, „Velnius nėra toks baisus, kaip jį maliovoja“. Tada gretinta senoji „Suvienytoji partija su nauja jaja „Nacionalistų“, ir išvadoje priduriama: „Šiaip ar taip, naujosios valdžios vyrai yra nepalyginamai geresni, už senosios biurokratus.“

Panašios kalbos buvo girdimos Hitleriui su Mussoliniu paėmus valdžią. Atsiminkime, kad pirmuoju Mussolinio rūpesčiu buvo Italijos traukinių judėjimo sunormavimas. Jis rūpinosi, kad traukiniai važinėtu punktuotai, o ką jie vežė, tuo metu niekas nesirūpino...

Panašiai atsitiko ir Pietų Afrikoje. Malano vyriausybė daug padarė, daugiau negu buvo galima tikėtis, bet šalia to, ji padarė tai, kad Pietų Afrika vietoje teisinės valstybės tapo savavališ valstybe, kurioje teismai jau negali spręsti visos eilės bylų, kurios konstitucija jau keliais atvejais buvo vyriausybės pažeista, nors ji dar nepajėgė visiškai jos varžyti atsikratyti. Šiuo metu daromai žygiai išskirti „tautos valgia“, kuri taip paranki buvo Hitleriui. Pietų Afrikoje yra jau natūralus dalykas, kad ministeriai grąšina konstitucijai ištikti-

miem teisėjams, verčia juos daryti tokius sprendimus, kurie būtų palankūs vyriausybei vedamai politikai.

Be to, Malano vyriausybė paaštrino jau ir taip jautrią rasių problemą: trumparegiška politika privėdė iki to, kad šiuo metu susidarė galin-gas spalvotų masių frontas prieš baltuosius. 1949 m. Durban buvo krutinos riaušės tarp zulusių ir indų. Šiandien jau metisai, negrai ir indai sudaro vieningą antieuropinį frontą. Kaikuriuose vietose tas frontas jau aktyviai pasireiškia ir už tai europiečiai sumokėjo savo galvomis.

Spalvotajam frontui priešinasi maža, silpna ir nevieninga baltųjų kolonija, valdanti kraštą: nes spalvuočiai neturi balsavimo teisių.

Suprantama, kad užsienyje tuo labai rūpinamasi. Visi laukia galimai žmoniškesnio ir skubėsnio rasių problemos sprendimo, tačiau Malano partijai vėl laimėjus rinkimus, at-rodė, tas sprendimas nepriartėjo, bet dar labiau nutolo.

Klaidinga būtų galvoti, kad rasių problema yra pagrindinis skirtumas tarp abiejų stipriųjų partijų. Tikrumojė jos atstovauja dvi skirtingos kilmės grupės: Malano partija — nacionalistai remiasi olandų kilmės europiečiais — būrais, o suvienytoji — anglių kilmės gyventojais.

Savo laiku išgarsėjęs „Žibinto“ (Torch) judėjimas atsirado ne todėl, kad metisam buvo atimtos balsaver-tariai grąšina konstitucijai ištikti-

**EISENHOVERIS SIŪLO SOVIETAMS NUSIGINKLUOTI**

Kalbėdamas JAV žurnalistams ir laikraščių redaktoriams Eisenhoweris pasakė:

„Jei Rusija savo veikla sudarys tarp tautinio pasitikėjimo nuotaiką, tai JAV tai nuosirdžiai sveikins ir bus pasirengusios tartis dėl nusiginklavimo programos.“

„Nusiginklavimo programa galėtų apimti: apriboti visų tautų kariuomenių ir saugumo pajėgų skaičių, įpareigoti visas tautas riboti kaikiurių karui reikalingų medžiagų gamybą, įvesti tarptautinę atominės energijos kontrolę, skatinti jos panaujimą taikos labui ir uždrausti atominis ginklus, uždrausti arba apriboti kitus didelės naikinimo galios ginklus, įgyvendinti visus tuos apribojimus ir uždraudimus ir sudaryti patikimas garantijas, įjungiant praktinę JTO kontrolę.“

**JAV CREDO TARPTAUTINIULOSE ŠANLYKIULOSE**

„Tie penki punktai rodo kelią, kurį pasirinko JAV, kai pasaulio tautos, karo pabaigoje, pasidalino ir nuėjo skirtingais keliais.“

Savo laiku išgarsėjęs „Žibinto“ (Torch) judėjimas atsirado ne todėl, kad metisam buvo atimtos balsaver-tariai grąšina konstitucijai ištikti-

# PREZIDENTO EISENHOWERIO 7 DIENOS ZODZIAI

„Sąjunga turi būti stipresnė, nei bet kada.“

„Tautos viltys į pastovią taiką negali būti pagrįstos ginklavimosi lenktynėmis, bet teisingais santykiais ir grynųjų susipratimų tarp tautų.“

**NAUJIEJI SOVIETŲ VADAI GALI PAKEISTI ISTORIJA**

„Sovietų vadai dabar turi puikiai progą pabusti ir kartu su likusiu pasauliu atkreipti dėmesį į tą pražūtingą padėtį, kurioje atsiderėme. Jie gali padėti pakeisti istoriją.“

„Ką sovietų Sąjunga yra pasirengusi daryti? Koks bebūtų atsakymas, tegu jis pasakomas aiškiai. Teisybės egzaminas yra paprastas. Negali būti ištikimybės. Reikia darbų.“

„Ar pasirengusi naujoji Sovietų Sąjunga vadovybė panaudoti savo sprendžiamąją įtaką komunistų pasaulyje, įskaitant ir ginklų tiekimą, ir ne tik įgyvendinti laukiamas paliaubas Korėjoje, bet ir tikrą taiką Azijoje?“

„Ar pasirengusi leisti kitoms tautoms, įskaitant ir rytų Europos, laisvai pasirinkti sau pageidaujamas vyriausybės formas ir teisę jungtis su kitomis tautomis į pasaulinio masto teisingą bendruomenę?“

„Ar pasirengusi veikti sutartinai su kitomis tautomis įgyvendinti nusiginklavimą ir padaryti jį veiksmingu, griežtai kontroliuojant ir peržiūrint JTO.“

„Jei ne, tai kas yra konkretus įrodymas Sovietų Sąjungos taikingumo?“

Už vieno sunkaus bombonešio kainą galima statyti mokyklą.

Už tuos pinigus, kurie išleidžiami vieno moderniško sunkaus bombonešio statybai, galima pastatyti modernias mūrines mokyklas, arba dvi elektrines, kurių kiekviena galėtų aptarnauti 60.000 gyventojų, dvi puikias pilnai įrengtas ligonines, 50 mylių cementinio plento.

Už vieną vienintelį naikintuvą mes mokame pusę milijono bušelių kviečių.

Už vieną naikintoją galėtų būti pastatyta naujų namų 8.000 gyventojų.

**TAIKA TURI BŪTI PAGRĮSTA KARU PRIEŠ SK. F. D. A.**

Eisenhooveris pasisakė už naujo tipo karą, karą su skurdu ir nedatekliais.

„Taika, kurios mes siekiame, paremta doromis bendradarbiavimo tarp tautų pastangomis, gali būti stiprinama ne kuro ginklais, bet kviečiais ir medvilne, pienu ir vilmomis, mėsa ir ryžiais.“

„Šio naujo tipo karo paminklai turėtų būti keliai, mokyklos, ligoninės gyvenamieji namai, maistas ir sveikata.“

**SOVIETAI GALI PARBAISI RODYTI SAVO INTENCIJAS**

„Sudaryti garbingas paliaubas Korėjoje, baigti tiesioginius ar netiesioginius puolimus prieš saugumą Malajijoje ir Indokinijoje, sudaryti taikos sutartį su Austrija. Tai išvaduotų tą kraštą nuo ekonominio išnaudojimo ir svetimų kariuomenių okupacijos, prisidėtų prie sudarymo laisvos ir suvienytos Vokietijos su vyriausybe, kuri būtų išrinkta laisvai ir slaptuosios rinkimuose, baigti nenatūralų Europos padalinimą.“

# IKI PASIMATYMO!

## SKIRIU MIELAM PRANUI BARAUSKUI

Sako, mes esame pervargę ir išsi-sėmę. Sako, — nesidomint atitrauk-tu galvojimu, gyvenimo filosofija; susitikę, kalbamės paprastais kasdieniais žodžiais — apie darbą, uždarbi-us, geresnes gyvenimo sąlygas...

Ne, netiesa! Mūsų pasikalbėjimų temų apimtis daug platesnė nei tu žmonių, kurie šimtmečius laisvi ir neblaškomi gyvena.

\* \* \*

Ką tik buvau perskaitęs brandaus rašytojo *Graham Greene* naujausią romaną — „The End of the Affair“. Zavėjus rašytojo talentu, žmogaus psichologijos pažinimu, principingu-mu; kritiškai vertinau atskirų paba-gos fragmentų suantgamtinimą, *Deus ex machina* įvedimą.

Netikėtai mane aplankė biūlis, kurį seniai mačiau. Kai baigėme pir-mąsias mandagumo frazes, pradėjau pasakoti apie *Greene* ir jo „Affair“. Pasakojau užsidesę ir jaučiau, kad deginu jį, savo ir literatūros biūlių.

Po kurio laiko gavau iš jo laišką —

„Perskaičiau *Graham Greene* „The End of the Affair“. Keletas minčių:

„Prabanga man yra tarsi blogas prisiminimas blogoje vietoje ir lai-ku: jei kas yra vienišas, jis pasirenka skurdą“.

„Jei nebūtume pamokyti, kaip aiš-kinti Kristaus Kančios istoriją, ar galėtume vien iš jų veiksmų spręsti — pavydus Judas ar ištikimas Petras Kristų mylėjo?“

„Nelaimės jausmą daug lengviau išreikšti nei laimę. Sielvarte mes ge-riau jaučiame savo buvimą. Tačiau liamė sunaikina mus: mes praranda-me savo individualumą“.

„Aš tikiu, kad yra Dievas. Tikiu viską, kas apie Jį sakoma. Tegu Tre-jybė padalina į keliasdešimt dalių, — aš vistiek tikėsiu. Tegu iškasa iš žė-mės plokšteles, kurios įrodytu, kad Pilotas, trokšdamas paaukštinimo, išgalvojo Kristų, — aš vistiek tikė-siu. Suradau tikėjimą, kaip prieš tai meilę. Susirgau tikėjimu, kaip liga. Niekad tavęs taip giliai nemylėjau, kaip dabar; niekad Dievą tiek neti-kėjau, kaip dabar. Niekad tiek tikra nebuvau, kaip dabar. Įtikėjau tada, kai tu prisikėlei. Staiga ir visai amžinybei. Nors tuoj gal nesupratau vis-ko. Kovojau prieš savo įstikikinimą Dievo buvimu, bet ta kova jau bai-gėsi...“

Rodos, buvo kokia tai šventė. Ne-žymios sukaktuvės. Sedėjau prie vi-durio stalo ir klausiausi, klausiausi. Sunku buvo klausytis neužsitarnau-tų panegirikų. Prisimerkęs mačiau piktą realybę, negailingą tikrovę.

Po kelių savaičių atėjo to paties biūlio gaudūs žodžiai. Nepakarto-siu jų visų: ištraukiau vos vieną sak-inį, aiškinantį, man rodos, anos die-nos būseną:

„Aš žinau, jūs ne man pasakyti no-rite, kad kenčiate; kad akys nukry-pę į prieš Jus gulinią juodo skaus-mo taure; kad jūs norite užsimerkti, jos nematyti; kad jūs pagaliau turite ją pakelti ir ištuštinti; iki paskutinio lašo —“

Graudūs žodžiai, nes išplėsti iš gi-miningos sielos:

„Aš irgi pažįstu melancholiją... Sunku pabėgti nuo jos. Gyvenimas monotoniškas. Tokia įkyri, žudanti monotonišką. Mano širdis nerimo pil-na gal jau iš pirmų mano žingsnių. Pasilįstu, aš taip pat trokštu ramy-bės. Dažnai pasineriu į apatiją. Tuomet gera. Vegetuoju —“

Deja, yra žmonių, kurie ramybę nerime atranda, kurie tariamoje apa-tijoje pėsosi iki išsisėmimo.

Jie netuoj prabyla, nes vertina ir sveria kiekvieną savo žodį. Tačiau, kai prabyla, — gyvą gyvenimą kaip kūdikį ant rankų nešioja. Ir... savo nerimu uždega.

\* \* \*

Ir vėl to biūlio sakiny:

„Neseniai skaičiau *Maria R. Rilke* ir *Cechovo* raštus. *Cechovo* meilę. Ir jie kūrė su ašaromis akyse, ir jie liejo mūsų skausmą“.

O paskum atsiveikininimas. Trum-pas, paprastas. Su paprastais linkėji-mais. Su laimės pranašyste naujame krašte, nes vistiek — „kaip kainai ke liaujame, bastomės po pasaulį; bai-saus nerimo sėkla pasėta mūsų šir-dyse...“

„Ir niekur nerisime tokios vietos, kuri gimtuosius namus atstotų“.

Dėl to sakome: iki pasimatymo!

Ir taip kasdien — į darbą eidami, sėkmadienį išsiskirdami, į kitą kraš-tą palydėdami.

Gera, kad nerimstame: čia ne mū-sų namai, čia ne mūsų žemė. Jieško-meramybės knygoje, jieškome jos iš-mintyje, jieškome kelionėse, bet nie-kur nerandame.

„Ir niekur nerisime tokios vietos, kuri gimtuosius namus atstotų —“

Jonas Gaišius

# NESUTIKSIME PALIKTI MILIONUS PAVERGTUJU - SAKO DULLES

JAV Valstybės sekretorius Dulles, kalbėdamas amerikiečių spaudos re-daktorių suvažiavime, pareiškė:

„Laisvosios tautos yra labai jautrio-sios sovietiniams klasingiems taikos gundymams, nes jų taikos troškimams yra toks didelis, kad jie, šito siekdami, leidžiasi netikron taikos vizijon. Viena tokių netikrų vizijų yra pažiūra, pagrįsta status quo. Da-bartinė padėtis reikštų vergiją šim-tams milijonų žmonių, įvairių rasių, įvairių tautybių ir įvairių tikėjimų. Vienas sunkiausių sovietinių valdo-vų uždavinių yra perkalmas šitų žmonių į komunistinį vienetą. Jei ši-tai jiems pavyktų, komunistų grės-mė nepaprastai padidėtų.“

„Šis klausimas turėjo ypatingos reikšmės — įrodyti pavergtoms tau-toms, kad nesutinkame su tokia pa-dėtimi, kaip su istoriniu faktu. Jei tos tautos manytų, kad yra kitaip, netektų vilties, tai mes nesamoni-n-gai prisidėtume prie išaugimo prie-šo galybės taip didelės, kuri galėtų privesti prie mūsų pačių sunaikini-mo.“

Prezidentas Eisenhoweris teisingai nusakė kai kuriuos įvykius, kurie vė-liau atsitiko ir tuojau pat po inau-guracijos jis pasiūlė, kad tai rastų tin-

kamą vietą mūsų iškilmingoje rezolucijoje. Šiuo reikalu Kongresas dar nėra pasisakęs. Tačiau esu įsitikinęs ir tikiu, kaip ir pavergtos tautos tiki, jog Kongresas visiškai pritaria pa-žiūrai, pasakytai Prezidento“.

Tęsdamas nauvo kalba Dulles pažy-mėjo, kad naujosios administracijos užsienio politika per paskutiniuosius tris mėnesius privertė Sovietų Rusi-ją imtis akcijos, kuri klaidingai su-prantama, jei apie ją galvojama, kaip apie „taikos ofenzivą“. Nežinia ko šiandien siekiama, tačiau kiekvienu atveju tai nėra taikos ofenzivą, bet taikos defenzivą. Neįmanu dabar pasakyti, ar tai liečia pagrindinį po-sukį, ar tik taktikos pakeitimą, kurių jau daug buvę ir anksčiau.

„Sovietų vadus Eisenhoweris pa-statė prieš tikrąjį bandymą. Ar jie priims tas problemas viena po kitos, taip kaip Prezidentas yra pasiūlęs? Jei taip, tai ar jie panaikins Komin-formą, kurio pagalba nuolat daro samokslus iš vidaus sugriauti kiek-vieną iš tikrųjų laisvą vyriausybę pa-saulyje? Laukiame darbų, kurie at-sakytų į šiuos klausimus. Turime gi-lią viltį, kad tie darbai užbaigs tam-sų nepasitikėjimo skyrių ir atvers naują taikos ir geros valios skyrių.“

Dulleso kalba apėmė visapusiškę

JAV užsienio reikalų politiką. Jo nuomone, Prezidentas Eisenhoweris negalėjęs tuojau pat po perėmimo pareigų šitokios kalbos pasakyti. Reikėjo parodyti pasauliui, o ypač sovietų vadams, kad Prezidentas pa-siryšęs vesti teisingai ir nekeičiamą užsienio politiką ir tuo būdu sovie-tų vadams patogiam bus su tokia po-litika sutikti, užuot su ja kovojus.

**KARALIENĖS ELŽBIETOS II GIMTADIENIS**

Antradienį, balandžio 21 d. Kara-lienė Elžbieta II atšventė 27 metų amžiaus sukaktį. Tą dieną Karalienė Elžbieta II praleido Windsor rū-muose šeimos ir artimųjų ratelyje.

Jos sūnus, karalaitis Karolis, gau-damas per savaitę tris sikspsenus „al-gos“, susitaupė atitinkamą sumą, už kurią nupirko Windsor rūmų krau-tuvėje motinai dovaną.

**IŠVYKO GROMIKO**

Šią savaitę, pirmadienį, sovietinis ambasadorius Londone draugas Gromiko atšauktas Maskvon. Skelbima, kad Maskvon grįžęs Gromiko užsimsias pirmojo užsienio reikalų vice-ministerio postą.

Londonan atvykęs Jokubas Ma-likas, to paties rango užsienio reika-lų ministerijos pareigūnas, kaip ir iš-vykęs Gromiko.

**VOKIEČIAI PERKA „COMETAS“**

Vokiečių „Lufthansos“ bendrovės direktoriams britų technikai demon-stravo kelevinį sprausminį lėktuvą „Cometa“ Kiello aerodrome. Mano-ma, kad atsikurianti „Lufthansos“ bendrovė užpirksianti atitinkamą skaičių britų sprausminių lėktuvų susisiekimo tikslams.

Vokiečių lėktuvų žinovai atskrido bandomuoju „Cometa“ lėktuvu į Angliją, kur jie aplankė tos rūšies lėktuvų fabrikus Hatfielde. Tą pa-čią dieną jie grįžo Vokietijon „Vic-kers Viscount“ gamybos lėktuvu.



Šilta „našlaičiams“, kai Prez. Eisenhoweris nejuokauja...

**Paryžius.** Balandžio 23 d. Paryžiuje prasidėjo Atlanto Pakto Tarybos sesija, kurios metu bus aptartas ir paskelbtas orinių NATO pajėgų planas, kurio biudžetas siekia 500 milijonų dolerių. Daugiau kaip pusę šių išlaidų padengsian Ameri-ka, už-sakydama lėktuvų gamybą Europos kraštuose.

D. Britanija, vykdam šį planą, pa-gaminsianti 400 sprausminių naikin-tuvų „Hunter“ tipo, kurių greitis viršija garsą. Kiti Europos kraštai — Prancūzija, Belgija, Olandija sta-tys karo lėktuvus prancūzų tipo „My-ster“.

Pagal planą NATO oro pajėgos turėjo jau šiuo metu turėti 4.000 ka-ro lėktuvų. Nors šio skaičiaus dar ir nepasiekta, kaip buvo numatyta pro-gramoje, tačiau turimi senieji lėktu-vai pakeisti naujausiais visų rūšių karin. lėktuvais.

**Londonas.** Gydytojų biuletinis pra-neša, kad sergančio britų užsienių reikalų ministerio Edenbo sveikata gerėjanti.

**Kairas.** Gen. „Neguibo dešinioji ranka — plk. Nasser pareiškė, kad nesą šviesių vilčių dėl angly-egiptie-čių derybų Suez'o kanalu klausimu, kurios prasidėsiančios ateinantį pir-madienį.

Pulk. Nasser, kalbėdamas studen-tams Aleksandrijoje, išsireiškė, kad Egiptas turįs pasirengti įvairiems ne-tikėtumams. Jei, — kalbėjo pulkin-kan, teksia kovoti, kova būsianti arši ir egiptiečiams užteksį pasišventi-mo kovojant už laisvę.

**New Yorkas.** Graitasis traukinys New Yorkas — Florida nuvirto nuo bėgių. Zuvo 12 keleivių. 150 sužeis-ta.

**Londonas.** „Exchange Telegraph“ korespondento pranešimu mitybos ministeris Lloyd George tiria galimy-bes panaikinti racionaliavos sviesto, margarino, bekonos. Tas pats kores-pondentas splojoja, kad nuo š.m. lap-kričio mėn. bus panaikintas ir cuk-raus normavimas.

\* Rytų Vokietijos vyriausybė nu-sprendė nuo gegužės mėn. 1 d. nu-traukti maisto kortelę išdavimą vi-siems tiems vokiečiams, kurie gyve-na rusų sektoriuje, o dirba Vakarų Berlyne. Iki šiol visi maisto produk-tai, išskyrus duoną, išduodami tik pagal maisto korteles. Šis naujas potvarkis palies apie 50.000 asmenų. Jie yra pastatyti prieš alternatyvą: arba atsiskaityti darbo Vak. Berlyne, arba jame piktis visus maisto pro-dukus. To potvarkio paliestųjų šeimos nariams, išskyrus vaikus iki 15 metų, taip pat bus nebeduodamas maisto kortelės.

Tas faktas, kaip Vak. Berlyno vyr. burmistras prof. Reuter pažymėjo, rodys, jog Rytų Vokietijos viešpatauj-das skurdas. Vak. Berlynas iki šiol dar nepajutęs „taikos ofenzivos“...

**Berlynas.** Komunistinis laudies parlamentas rytų Vokietijoje pasiu-te laišką britų parlamentui pirminiu-kui (speaker), kuriame prašoma britų parlamento narių pasisakyti prieš Vokietijos įjungimą į Europos gyny-mo bendruomenę ir eiti kartu su ry-tų Vokietijos komunistais „tautų su-sipratimo keliu“...

**Tokio.** Min. Pirm. Yošidos libera-lų partija vėl pirmąją Japonijos rinkimuose. Liberalai jau surinko 136 balsus, pažangieji tik 60. Komunistai negavo nė vieno balso. Dar beveik pusė balsų yra nesuskaityta.

**Panmunjom.** Jau prasidėjo pasi-keitimas sergančiais ir sužeistais ka-ro belaisviais. Pasikeitimas vyksta sklandžiai.

**AUGŠTŲ RAUDONOSIOS ARMIJOS VADŲ SUSIRINKIMAS**

Praėjusią savaitę, pirmą kartą po ka-ro, 15 vyriausių Sovietų maršalų bu-vo susirinkę Maskvoje. Susirinkimui pirmininkavo Maršalas Zukovas, ku-rį Stalinas buvo išvykęs iš Maskvos. Augštieji sovietų vadai užsienyje buvo specialiai iššaukti į Maskvą. Iš Lenkijos buvo atvykęs marš. Ro-kossovskis, nugalėtojas prieš Stalin-grafo. Taip pat buvo atvykę sovietų kariuomenės vadai iš Pabaltijo, Bal-kanų ir sovietiniai karo atstovai iš vakarų Europos. Iš tolymųjų Rytų buvo atvykęs marš. Bogolubovas, maršalo Vasilevskio pavaduotojas. Sukvietieji vadai turi savo žinioje 200 divizijų.

# LIETUVIU ENCIKLOPEDIJOS REIKALU

Buvo skelbta, kad Lietuvių Enciklopedijos pirmasis tomas pasirodys dar šį pavasarį. Kad tai įvyktų, nemaža organizacinio ir redakcinio darbo jau buvo atlikta.

Pirmojo tomo išleidimą visų pirma sutragdė Amerikos lietuvių spaudoje Enciklopedijos reikalų kilusi polemika. Dabar jau galima tarti, kad visi tie rašiniai darbo nesugriovė. Atvirkščiai, Lietuvių Enciklopedijos išleidimo klausimą jie gerokai išjudino ir išpopuliarino. Neigiama to polemikoj buvo gal tik tai, kad ji prasidėjo tuo metu, kada buvo bandoma surinkti Enciklopedijos prenumeratorių minimumą, įgalinantį ją leisti. Greičiausia tu kalbų paveikti, kai kurie tautiečiai nesiskubino Lietuvių Enciklopedijos prenumeruoti, todėl ir pirmasis tomas pasirodys kiek vėlesniu terminu. Tačiau šia proga malonu atžymėti, kad mūsų visuomenė jau pasisakė už Lietuvių Enciklopediją. Tai įrodo kasdien augantis Enciklopedijos prenumeratorių skaičius.

Kol nebuvo išryškėjęs platinimo klausimas, buvo suvaržyta ir Lietuvių Enciklopedijos leidykla. Neatsisakant sumanytą įgyvendinti, buvo galvojama, kad su negausiu prenumeratorių skaičium pirmuosius tomus teks spausti ne savo spaustuvė. Tačiau dabar jau yra nupirkta visos reikalingos spausdinimo mašinos, Enciklopedijos spaustuvė baigiama įrengti.

Lietuvių Enciklopedijos leidykla kuriasi Bostone. Apsispresta, kad šiame Amerikos mokslo ir kultūros centre bus tinkamos sąlygos ir Lietuvių Enciklopedijai tarti. Gal savaime suprantama, kad sava Enciklopedijos spaustuvė spartins darbą ir pagreitins to didžiulio veikalo išleidimą. Spaustuvės įrengimo darbai šiomis dienomis bus baigti. Kai tik susitelks medžiaga, tuoj prasidės L. Enciklopedijos pirmųjų tomų spausdinimas.

Lietuvių Enciklopedijos leidimo sąlygoms išryškėjus, Bostone kuriasi Enciklopedijos redakcija. Vyr. redaktorius prof. Vaełovas Biržiška jau prieš keletą savaičių atvyko iš Washingtono ir pradėjo dirbti. Čia pat gyvena L. Enciklopedijos redaktorius Dr. J. Girnius ir sekretorius Stasys Santvaras. Bostone ir jo apylinkėse gyvena ir daugiau Enciklopedijos bendradarbių, kurie taip pat jau įsijungė į darbą. Vyr. redaktorius ir leidykla tariasi su kitais redaktoriais, kurie artimiausiu laiku turėtų atsikelti į Bostoną. Redakcijos branduolius skubama sudaryti, kad redakcinis darbas galėtų būti dirbamas sklandžiai ir visu rimtumu. Reikia atžymėti ir tą faktą, kad Bostone gyvena nemažas būrys lietuvių intelektualų, kuriuos tikimasi po trumpų įjungti į Liet. Enciklopedijos leidimo darbą. Žinoma, kviečiami ir kitur

gyveną lietuviai mokslininkai I. Enciklopedijoj bendradarbiauti.

Baigiant pranešimą apie L. Enciklopedijos kūrimąsi Bostone, dar kartą tenka priminti lietuvių visuomenei, kad niekad nėra vėlu įsirašyti į Lietuvių Enciklopedijos leidėjus — jos prenumeratorių. Kas greičiau tai atliks — tas pagreitins ir palengvins L. E. išleidimą. Kad Lietuvių Enciklopedija būtų pakankamai tobulą, didelė ir vertinga, kad ji aprėptų visą mokslo, meno ir visuomeninio veikimo sritį, kad joje būtų sutelktos svarbiausios lietuviškosios vertybės, reikia, kad ją remtų daugumas lietuvių, kurie nūdien gyvena laisvajame pasaulyje.

Lietuvių Enciklopedijos skyrių redaktoriai, bendradarbiai, platinėjai ir visi tautiečiai, kurie L. E. turi vienokių ar kitokių reikalų, prašomi nuo šiol nerašyti laiškų į Brooklyną, o kreiptis šiuo pastoviu adresu:

Lietuvių Enciklopedija,  
366 W. Broadway,  
So. Boston 27, Mass., USA.

D. Britanijoje gyveną lietuviai L. E. gali užsakyti pas sp. pl. Dainorą Daunoraitę 49, Thornton Av., London, W.4.

Lietuvių Enciklopedijos

Leidykla

## „BENDRIJOS“ LEIDYKLA

Artimiausiu laiku „Bendrijos“ leidykla paruoš spausdinti Giedrius „Kasdienines Pasakas“. Leidykloje yra gauti rankraščiai: St. Laucias dramos veikalas ir Švaisto novelių rinkinio „Eldorado“.

## TECHNIKOS ŽODIS

Mėnesinis technikos darbuotojų laikraštis „Technikos Žodis“, pradeda trečiuosius metus. Jo jau išleista 23 numeriai, kuriuose rašo apie 20 įvairių autorių, iš viso žemės rutulio: nuo JAV iki Naujosios Zelandijos, nuo Stockholmo iki Buenos Aires. Leidžiamas Chicagoje. Redaguojamas sumaniai ir duoda daug informacijos apie mūsų inžinierių veikimą, technikos naujienas, naujus išradimus.

## „MARGUČIO“ SUKAKTUVES

Amerikojė išėinąs žurnalas „Margutis“ šį mėnesį švenčia 25 metų sukaktį. Jis leidžiamas Margučio radio programos, kuri Chicagoje jau veikia 23 metus, įsteigta muziko A. Vanagaičio.

Žinomas faktas, kad gabūs rašytojai į senatvę nustoja kurti. Kodėl? Vienas žymus anglų rašytojas, istorikas Deivy Džum savo leidėjui, prašančiam naujos knygos išleisti, atsakė: „Aš negaliu priimti jūsų prašymo rašyti jums toliau dėl šių keturių priežasčių — Aš esu per senas, per storas, per tingus ir per daug turtingas.

# „RAUDONASIS TVANAS“

Šiomis dienomis mūsų kolonijos lietuvių, knygos mėgėjas, turi progos savo bibliotekėle padidinti vertingą Igno Seinius knyga — „RAUDONASIS TVANAS“, išleista Stepo Zobarsko, New Yorke. Knygą spaudė „Patrijos“ spaustuvė, viršelis P. Lapės.

Stepas Zobarskas įžangos žodyje primena, kad jau nuo 1916 m. Ignas Seinius Stockholme įsijungė į kultūrinį gyvenimą. Jau sekančiais metais buvo išleista jo knyga apie mūsų kultūrą: „Lituisk kultūr“, 1919 metais I. Seinius buvo Lietuvos pasiuntinybės sekretorius Kopenhageje, o kiek vėliau Lietuvos pasiuntiniu Helsinkyje. „Raudonojo Tvano“ autorius, Ignas Seinius, dabar gyvenęs Švedijoje, iki 1927 metų Lietuva atstovavo Skandinavijos valstybėse. Grįžęs Lietuvon kurį laiką jis buvo vyr. „Lietuvos Aido“ redaktorius, Klaipėdos krašto gubernatorius, o nuo 1939 metų Vilniuje, būdamas Lietuvos Raudonojo Kryžiaus atstovu, rūpinosi pabėgėlių reikalais. Autorius taip tik ir pradeda šios knygos turinį, lyg literatūrinį dienoraštį, nuo to meto, kai jis mato sovietų okupaciją Lietuvoje 1939 m. iki 1940 metų rudenį. Ši veikalas I. Seinius parašo švedų kalba. „Raudonasis Tvanas“ turėjo tokį milžinišką pasisekimą, kad jau 1941 m. išverčiamas į danų kalbą, o kiek vėliau ir į suomių. Skandinavijos kraštuose ši knyga suklebė nepaprastu sėdimėjimu. Suomų kalba knyga pasirodžius, auto-

rius Helsinkio vyriausybės kviečiamas į Suomiją su specialiomis pasikaitomis apie įvykius Lietuvoje.

„Igno Seinius stipriai dramatiškai ir puikiai atpasakota skaudi Lietuvos buitis. Seinius perduoda lemiamų dienų baisios įtampos atmosferą, kuri tolydžio keičiasi, plinta, tirštėja, kol pagaliau laimingu pagėgimu pasiekia augščiausią kulminacinį punktą“, — rašo Dr. G. Olsson, švedų laikraštyje „Svenska Dagbladet“.

„Tai krūtinėn įsminganti, sukrečianti ir neapsakomai pamokanti knyga visiems tiems, kurie nori pasirošti kovai dėl laisvės, teisybės ir teismo“ pastebi savo išsamioje apie knygą recenzijoje Arne Soerensen, Danijos kritikas.

Be „Raudonojo Tvano“ I. Seinius yra parašęs: „Stebuklo belaukiant“, „Raudonoji Kelionė“, „Vasaros vaisės“, „Bangos Siaučiai“, „Siegfried Imerselbe atsinajina“, „Aš dar kartą grįžtu“ ir, kiekvienam, buvusiam mokyklos suole, gerai pažįstamą „Kuprelį“.

„Raudonasis Tvanas“ knygos leidėjas — rašytojas Stepas Zobarskas, sužinojęs, kad Anglijoje gyv. lietuviams Amerikojė išleistų knygų kainos yra labai augstos, paskyrė čia gyvenantiems lietuviams 50 egzempl. ne po 3,50 dol., bet po 2,50. Atseit, ši 327 psl. didelio formato knyga mūsų pinigais tekaštuoja 17 šil. ir 6 p.

# 1000 DOLERIU ARCHYVUI

Lietuvių Bibliografinės Tarnybos Vadovas Aleksandras Ružancovas nuo 1951 m. gruodžio mėn. 3 d. savo spaudos rinkinius perduoda — dovanoja Pasaulio Lietuvių Archyvui. Nuo minėtos datos iki šių metų vasario mėn. 18 d. atsuntė 33 didelius ryšulius, lygiai tukstančio dolerių vertės.

Pasaulio Lietuvių Archyvo bibliografinis skyrius gauna spaudos ir iš kitur, bet didžiausias šio skyriaus rėmėjas ir vienas nuosirdžiausių bendradarbių yra Aleksandras Ružancovas.

Jis pats dirba ilgas valandas imonėje, kad užsidirbtų kasdieninę duoną. Sudaryti siuntinių reikia daug laiko, kurio jam trūksta, tad, kai nuovargio nukamuotas, netenka kantrybės, Archyvo vadovybei rašo: „...at važiukite ir atsiimkite“. Bet, kai paaiškinamos aplinkybės, dėl kurių Archyvo vadovybė negali nuvažiuoti ir atsiimti, vėl, mažindamas savo poilsio valandas, tvarko ryšulius, rašo smulkius lydraščius ir vėl kantriai tempia į pašta sunkius spaudos pūndus ir siunčia Archyvui, kad lietuviškas žodis, gimęs svečiose šalyse, iš-

liktų ateičiai. Už tai Pasaulio Lietuvių Archyvo vadovybė Lietuvių Bibliografinės Tarnybos Vadovui A. Ružancovui yra labai dėkinga, bet ypatingai bus dėkingos būsimosios kartos.

Ta pačia proga pranešama periodinės spaudos ir knygųleidėjams bei autoriams, kad jų siunčiami Lietuvių Bibliografinės Tarnybai spaudiniai nuo anksčiau minėtos datos patenka į P. L. Archyvą. Tos leidyklos, kurios norėtų išsaugoti daugiau egzempliorių ir taip pat anksčiau pasirodžiusius leidinius, prašomas senuosius leidinius ir kitus egzempliorius siusti tiesiog Pasaulio Lietuvių Archyvui (2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill., U.S.A.).

## DAUGIAU GEROS VERTĖS

K N Y G Ū

Daugumas mūsų leidyklų išleidžia pasigailėtina menkos vertės knygų. Skaitytojas, gavęs menkos vertės knygą, nusivilia ja ir vėliau nebetori pirkti ir gerėsnį. Kodėl mūsų rašytojai nevertė iš svetimų kalbų geresnio ir įdomesnio turinio knygų? Kodėl skaitytojas maitinamas tik romanais, novelėmis ir apysakomis? Ar nevertėtų išleisti vertingų veikalų, kurių laidos yra išsisėmusios, kurie buvo anksčiau išleisti Lietuvoje. Taip pat būtų labai naudinga, jei leidyklos pakartotų išsibaigusias laidas svetimų kalbų gramatikų, vadovėlių, mokslinio turinio knygų, kurios visuomenė taip reikalingos ir naudingos.

Į šį reikalą turėtų atkreipti tinkamo dėmesio ir leidyklos ir rašytojai. Ežero sūnus.

## ATSIUSTA PAMINETI

Kazys Binkis: LYRIKA, pirmasis pilnas Kazio Binkio poezijos rinkinys. Redagavo Jonas Aistis, išleido Knygų Leidykla TERRA, 748 W. 33rd St., Chicago 16, Ill. Kaina 2.00 dol., gaunama leidykloje ir pas platintojus.

Kazys Binkis — labai žinomas var das mūsų pamaironinė poezijoje. Jo poezijos palikimas nėdidelis, bet labai svarus ir saugus nuo laiko dulkių. Pirmuoju eilėraščių rinkiniu, „Eilėraščių“, jis, J. Aisčio žodžiais tariant, mūsų liaudies kūrybos elementus iškėlė į nepasiekiamas aukštumas, antruoju, „100 pavasarių“ parodė puikią formos įeškojimo pavyzdžių. „Lyrikoje“ telpa eilėraščiai iš abiejų jo poezijos knygų, o taip pat ir eilėraščiai, netilpę šiose knygose, bet surasti periodikoje.

Tėviškėle, Lietuvių Vaikų Laikraštis Nr. 3, Kovas 1953 m. Gausiai iliustruotas mokyklinio amžiaus vaikams žurnalėlis 24 pslp.

Tėviškėle, anksčiauėjusi priedu DIRVOS savaitraštyje, dabar jau 3 numeriai išėjo atskiru leidiniu. Reikia pažymėti, kad redaktorius Vladas Vijeikis sumaniai ir labai vykusiai sugeba redaguoti šį mūsų mažiems laikraštį. Ypatingai gražūs numeriai skirti Vasario 16 d. proga ir Velykinis švenčių numeris. Tėvai ir vaikai bičiuliai turėtų atkreipti dėmesio į šį vertingą mūsų mažiems leidinį. Tėviškėle leidžiama Chicagoje.

Skautai ir Pasaulėžiūra, Tečioji Laida. Prof. Stasys Šalkauskis. Išleido Akademinis Skautų Sąjūdis, Chicagoje.

Mūsų Vytis Nr. 2 Kovo — balandžio mėn. Pasaulio Lietuvių Skautų S-gos vadų, vadovių ir akademikų skautų-čių laikraštis. Red. Br. Kvily. Išleidžiamas Chicagoje.

Lithuania's Fight for Freedom by E. J. Harrison. Amerikos Lietuvių Informacinio Centro leidinys, anglų kalba. Norintems supažindinti angulus su Lietuvos byla — šis leidinys viena geriausių priemonių.

## PURIENAI

Purienai papievuose papuro.

Ir vaikigaliai, kaip gervės,

Po papievus gūrinėja.

Purienų visiems po purę.

(Tai bus džiaugsmo karvėms!)

Ir vaikigaliai, kaip gervės,

Po papievus vaikštinėja.

Purienai papievuose papuro

Ir dangaus mazgoliai vietoms kiūra

Ir saulės kraštas kartais matos,

Kartais matos visas ratas.

O tos karvės, kurioms džiaugsmo!

Mes jo lauksme, nėsulauksme.

Kad taip pievose, kur žydi,

Nors akims pasiganyti...

## AŠ SKRAJOJU

Aš skrajoju linksma po beržynus Drauge su sparnuočių pulkais, Aš vainikais visa apsiplūny, Apsisiautau auksiniais plaukais.

Eik šenai į mane pasilsėtu, Pasiguostu į miško pavėsi. Paklausysi dainų negirdėtu, Nematytu daiktų praregėsi.

Aš dainuosiu kaip niekas nedainau [vo...]

Tu pajusi galybę dainų Ir krūtinė nuvargusi tavo Atsikvėps vėsumoje sapnų.

Uogienojų žalių tau vainiką [nupinsiu]

Ir šilkiniiais rūkais apsupsiu... Eik šenai, aš tave nuraminsiu, Užliuliosiu miškų ilgesiu.

(Iš naujai išleisto „Terros“ Kazio Binkio LYRIKA leidinio).

## DANGUOLĖ SADŪNAITE

### PARTIZANUI

Draugas, ryžtingas, tu likai — Sargyboje tėvynės, Gindamas ją jau nuo seniai Aukojiesi tu jai, Nebrangini gyvybės.

Brolī, Partizane, kurs likai — Sargyboje tėvynės, Išvargęs, sužeistas gal mirtinai, Kovodamas vis amžinai Dėl pavergtos gimtinės.

Zinok, ne vienišas esi tenai — Sargyboje tėvynės, Atjaučiam tavo dalią mes giliai Ir meldžiame karštai, Kad duotų tau stiprybės.

Užmirški vargą, sielvartą nūnai — Sargyboje tėvynės, Nusikinki rūtų nedrąsiai — Sakyk, kad dar nepamiršai... Ir glausk ją prie krūtinės.

Lai ošia ir siūbuoja tau šilai — Sargyboje tėvynės, Gražiausi sleidžiasi žiedai, Ir klojasi takai Iš rasos sidabrinės.

## BR. DAUBARAS

# MĖLYNA SUKNELE

### Antroji dalis

Paskutinis ežepulauki pasakytas sakynys nieko gero nežadėjo: Gražina suvokė, kad jie turi iš anksto paruošę planą, nuo kurio neatsisakys, jei ji neišpildys jų įsakymo. Ji nežinojo, kas šitokią valandą daryti, kaip pasielgti, kad jie liautųsi kankinė nekaltą auką — Mylių. Ji šiuo metu buvo pasirušusi prisipažinti nepadarintiems nusikaltimams, padaryti visa, kas iš jos bus reikalaujama.

Tą pačią minutę abu saugai pastūmėjo Mylių arčiau židinio. Ežepulaukis, nusmukęs nuo rankos raištį, užrišo juo vėl Mylių lūpas. Vienas saugų pakėlė nuo grindų įkaitusią elektrinę krosnelę ir ją padavė tartytojui.

Gražina suprato, ką jie rengia Myliui. Ji nebeturėjo jėgų prie jų arčiau prieiti ir, tebestovėdama kitame kambario gale, verkdamas šaukė:

— Aš prašau jūsų pasigailėti... Aš padarysiu visa, ką tik iš manęs reikalaukite. Suprantate, viską, jei tik jo nekankinsite... Atveskite mano vyrą, ir jis palidys, kad aš nesu niekam jo išdavusi. Jis jums pasakys, kad Mylius nekaltas. Palikite jį ramy bėje, aš prašau jūsų, aš pasižadau, aš prisiekiu, kad padarysiu visą, ką tik iš manęs reikalaukite, — kartojto Gražina žodžius, supratusi, kad turi nusilenkti jėgai, turi paklusti jų įsakymams, norėdama gėlbėti Mylių nuo kančios, kurią gali išgalvoti sužvėrėjęs žmogus.

— Myliu pasiliksime pas save įkai tu, — pastatęs ant grindų krosnelę, kalbėjo ežepulaukis. — O jūs turėsite mums šį tą padaryti. Jei uždavinį atliksite tinkamai, tikėkite, jam nė plaukas nuo galvos nenukris. Jis čia mūsų žinioje pasitaisys ir ramiai a-

tostogaus... Bet, jei bandysite mus dar kartą apgauti ir išsisukinėti, — žinokite, kad jūs draugas už jus mokės labai brangiai! Labai brangiai, ponija Rindžiuvienė... Jo likimas jūsų rankose, tik jūsų vienos...

— Aš sutinku nors ir šią valandą savanoriškai repatrijuoti, sutinku parašyti savo čia pasilikantiems pažįstamiems laiškus, kokius tik jūs padiktuosite, tik nieko nedarykite jam, — lyg mūšį pralaimėjusi vergiškai kalbėjo Gražina, užmušta kankinimų baimės, kuriuos jie kiekvieno metu gali vėl pradėti — nukankintam ir sakinio ištarti nebeįveikiančiam Myliui, kurio jis iš hostelio išbėgo įeiti ir gėlbėti. Myliaus pergyvenata kančia ją sutrupino. Savo gyvenime ji niekada nėra mačiusi jokioje filmoje, nėra skaičiusi jokios knygos, kurioje būtų pavaizduota tai, ką ji dabar savo akimis mato, pergyvena. Ji jaučia, kad tuos tukstančius smūgių Mylius pakėlė, jos vardą girdėdamas. Ir jam buvo stotami panašūs klausimai, į kuriuos jis nė tiek negalėjo atsakyti, kiek ji. Kelių valandų izolacija nuo gyvenimo, užiančio už tų nelių sienų, padarė tai, tarsi ji būtų prieš kelis amžius mirusi ir patekusi į baisų urvą, kur niekad nėra sau-

lės, nėra žmonių nei medžių, nėra tikslo nei prasmės priešintis. Į kiekvieną ežepulauki pasakytą sakinį ji galvos judesiu pritarėdama, atsakė: — Taip, padarysiu...

Myliu išvedė pro tas pačias paslaptingas dureles. Gražinai buvo isakyta nusisukti į siena, kai Mylius, lydima abiejų saugų, paliko kambarį. Ji vėl liko su ežepulaukiu.

— Jūsų vardui išvažiuos kita moteris. Jūs liksite čia. Gausite kitus, geresnius dokumentus ir kitą vardą... — Taip, aš padarysiu, — lyg aidas tvirtino Gražina.

— Jūs gausite pinigų, galėsite geriau apsirngti, gausite darbo ir laisvą gyvenimą, o dėl savo draugo taip pat nesirūpinkite. Aš jau sakiau, kad ji likimas yra jūsų rankose: gerai dirbsite, bus ir jam gerai ir jums... — Taip, aš viską padarysiu...

— Ir jūsų motinai bus gerai. Galite jai parašyti, kad jums sekasi puikiai, kad sveika esate ir netrukus grįšite...

Motinos vardą išgirdusi Gražina atsipeikėjo. Šis naujas smūgis prikėlė jį iš siaubingo sapno dar baiesnėlių tikrovėn. Pirmoji mintis smaugė ją, kad ir su motina jie galėję taip pasielgti, kaip su Myliumi? Ak, ko-

ni pabrėždamas ir jo balse buvo nestipiamas grąsinimas.

Didmiesčio parke pribrendusios vasaros vidurdienio saulė kepina medžius, gelstelėjusių žolę, žviruotus takelius. Kur nekur auksinių varšų lapai išsiskiria iš žalumos. Duosnioji vasara baigia prinokinti vaisių laukuose ir soduose, nepasotinamam žmogui didmiestyje ir kaime.

Vidurdienyje parkas tuštėja. Dykaduoniai, neišsigalį vasarai išvykti iš miesto, tuo metu sueina į barus alaus gerti, ar į arbatines tradicinės arbatos. Tokiu laiku parku suoluose vietos pasirinktinai: ir pavėsyje ir saulėje. Šitokią metų laiką nuo laiko Gražinai šitame parke skiriami pasimatymai. Ir dabar ji, kelis kartus apėjusi plačią gėlių lysvę, atsieda sutartame suole, kiek atokiau nuo didžiojo tako, laukdama elegantiškai apsiengusio žmogaus su tamsiu stiklu akiniais ir supliuškusiu minkštos odos rausvu portfelium rankoje. Jis nenūluoja. Ji žino, kad po dešimties minučių jie čia susitiks, lyg geri bičiuliai, paskyrę malonų pasimatymą saulėtą vasaros vidurdienio dieną...

b. d.

# STALINAS ISGELBEJO JTO

„Niekas negalėtų taip ryškiai atvaizduoti Sovietų Sąjungos destruktivinės veiklos po šio įvykusio pasuktinio karo politinio sukurimo, kaip Jungtinių Tautų Organizacijos generalinio sekretoriaus istorija“, teisingai rašo THE SUNDAY TIMES politinis komentatorius Scrutator.

Vis sunkumai Jungtinių Tautų Organizacijoje atsiranda Sovietų Sąjungai piknuojant veto teise, kurią jos atstovai panaudoja labai dažnai, siekdami savo imperialistinių tikslų. Jei sovietai nenaudotų veto teisės, pasidurotų daugumos tautų sprendimui, tai dingtų ir visi politiniai sunkumai bei nesuspėjimai.

Sovietų Sąjunga siekdama demoralizuoti JTO paskutiniu metu vedė daugiavienį kandidatą, pasiūlytą į generalinius sekretorius. Atrodė, kad JTO gyvena savo paskutinės egzistencijos dienas, nes sovietai vetuodami vakariečių kandidatus į generalinius sekretorius siekė šią pasauliui nesiekiamą organizaciją išardyti. Tačiau Stalinas savo mirštinai padėję išgelbėjo. Jis išgelbėjo JTO. Kremlius dėl savo vidaus politinių sunkumų buvo priverstas keisti savo taktiką ir iš naujo pradėti be pabaigos besitęsiančius derybas. Dėl šios priežasties Sovietų Sąjungos atstovai davė pritarimą išrinkti JTO generaliniu sekretorium švedą Hammarskjöld.

Hammarskjöld kandidatūrą į JTO generalinius sekretorius pasiūlė Prancūzija. Tai mažai žinoma pasauliui politinė asmenybė ir anksčiau beveik niekas į jį nekreipė dėmesio. Tik sovietams sutikus, šio švedo vardas su simpatija pradėtas linksniuoti JT ištaiginguose rūmuose. Politinių įvykių komentatoriai mano, kad šio švedo išrinkimas gen. sekretorium bus naudingas Jungt. Tautų Organizacijai. Švedija yra mažinai neutralus karštas. Dabartinio JTO gen. sekretoriaus, Hammarskjöld, tėvas buvo Švedijos ministeris pirmininkas, kuris buvo griežtas neutralistas I Pasaulinio Karo metu. Jo šeima visą laiką domėjosi politiniais klausimais. Jo sūnus Dag Hammarskjöld visą gyvenimą aktyviai dalyvavo politikoj ir paskutiniu metu buvo Švedijos ministeris be portfelio. Jis yra geras kalbininkas, diplomatas, ekonomistas administracijos ekspertas. Žodžiu, šis vyras yra tiek išsilavinęs, kad be baimės gali užimti JTO gen. sekretoriaus vietą.

JTO sekretoriatas turi labai didelių ir sunkių savo vidinių problemų. Tai yra labai sudėtinga įstaiga, kurios tarnautojus sudaro įvairių tautybių žmonės. Gen. sekretoriaus pagrindiniai vidaus uždaviniai yra išlyginti atsiradusius nesutarimus elementus, išsaugoti lojalumą šios įstaigos visoms tautomis ir tuo pačiu metu pasiekti ir išsaugoti oficialaus darbo augštesnį lygį. Šie uždaviniai pareikalauja iš gen. sekretoriaus parodyti nepaprastą energiją ir gabumų.

Buvęs nuo pat pirmųjų JTO susiorganizavimo dienų gen. sekretorius Trygve Lie, norvegas, dėl Sovietų Sąjungos ignoravimo ir boikoto buvo priverstas iš šių pareigų pasitraukti.

Jam neretai buvo daromos pastabos, kad jis permaži domisi administraciniais JTO reikalais ir per daug kišasi į politiką. Dabar manoma, kad Hammarskjöld bus geresnis administratorius, mažiau domėsis politinėmis problemomis ir tokiu būdu lengviau galės išlaikyti pusiausvyrą tarp tautinių ugnies.

Negalima tvirtinti, kad buvęs gen. sekretorius, Trygve Lie, nesiekė išlaikyti tautų ginčo, ypač tarp Vakarų ir Rytų, pusiausvyros. Prieš Korėjos karą jis buvo lygiai vertinamas tiek vakariečių tiek ir sovietų, ir jo darbas bei veikla nesutikdavo ypatingų sunkumų. Prasidėjus karui Korėjoje, Trygve Lie skubiai sušaukė Saugumo Tarybos posėdį apsvaistinti susidarusią padėtį. Sovietų atstovai nesuorientavo ir posėdyje nedalyvavo. Tuo pasinaudodama Saugumo Taryba, nė vienam iš dalyvavusių didžiųjų valstybių atstovui nepareiškus savo veto, paskelbė S. Korėją agresorium ir buvo nutarta šiai agresijai pasipriešinti, pasiūniant JTO karines pajėgas, sudarytas iš įvairių valstybių kariuomenių dalinių. Sovietai nesitokėjo tokio sprendimo ir apkalbinė T. Lie kaip Jungt. Amerikos Valstybių įrankį. Po šio įvykio T. Lie Sovietų Sąjungos ir jos satelitinė valstybių atstovų buvo visą laiką ignoruojamas ir net niekinamas. Paskutiniaisiais metais jis ejo generalinio sekretoriaus pareigas tik Vakarų valstybių prašomas. Tai buvo tikrai nepaprastai sunkios pareigos.

Tačiau šis vyras parodė pasauliui, kad konflikto atveju moka atskirti tiesą nuo melo. Korėjos konflikto atveju jis parodė savo energiją ir savitovumą. Negalima ignoruoti to fakto, kad T. Lie kandidatūrą į gen. sekretorius pasiūlė ir rėmė Sovietų Sąjunga, gi vakariečiai tuo metu siūlė kitus kandidatus. Mat, sovietai iš laikė savo bendrakerėvių, gi vakariečiai ir ji žiūrėjo kaip į gerokai paraudonavusį. Yra žinoma, kad T. Lie prieš karą ir karo metu domėjosi komunistiniu ir simpatizavo komunistams. Tačiau dirbdamas JTO sekretoriatu jis praktiškai susipažino su komunistų destruktivine veikla ir jo simpatijos sovietams dingo kaip dūmai ore.

Šiandien JTO turi jau naują generalinį sekretorių, kuris tęs savo pirmąjį darbą žymiai sunkesnėse sąlygose, nes ši organizacija stovi prieš didesnes neišspręstas pasaulio problemas, negu ji stovėjo pirmomis organizacinėmis dienomis. Gi šios tarptautinės problemos, kaip THE SUNDAY TIMES nurodo, yra šios:

1. Korėjos problema.
2. Nusiginklavimas ir atominės energijos tarptautinė efektyvi kontrolė.
3. Vokietijos suvienijimas ir jos laisvi demokratiniai rinkimai.
4. Austrijos taikos sutartis, kurią Sovietų Sąjunga visą laiką sabotavo.
5. Raudonosios armijos atitraukimas iš satelitinė valstybių.
6. Komunistų agitacija prieš baltuosius Rytų Afrikos, kuri iššaukė pavojingą sąjudį juodųjų pasaulyje.
7. Artimųjų Rytų problemos ara

by pasaulyje, kurie siekia išsilaisvinti iš anglo-saksų globos.

8. Komunistų sukurtas ir remiamas karas Pietryčių Azijoje (Indokinijoje ir Malajijoje)

9. Komunistinės ir tautinės Kinijos problemos ir jų atstovavimas Jungt. Tautų organizacijoje.

10. SSSR ir Japonijos taikos sutartis, nes šios valstybės formaliai yra karo stovyje.

Šios problemos nesunkiai būtų sprendžiamos, jei Sovietų Sąjunga tikrai norėtų taikos. Bet ji to nenori, nes siekia pavertti visą pasaulį ir įvesti komunistinę taiką. Jei šiandien Kremlius siūlo derybas augščiau minėtomis problemoms spręsti, tai dar nereiškia, kad komunistai tikrai nori taikos. Tai tik keitimas taktikos, bet ne pačios strategijos esmės. Vakarai tikrai bijo karo, nes jų įsitikini-

mu atominė bombų amžiuje karo atveju nebus laimėtoju, nes tiek svetimi tiek ir savi bus sunaikinti. Jie daugiau pasitiki tuo istoriniu vyksmo dėsniu, kad nė viena despoto sukurta valstybė neišilaikė šimtmečius, bet netrukus sugrūdavo tironui mirus. Dėl to vakariečiai mielai sėda prie derybų stalo su mirusio despoto įpėdiniais, tvirtai tikėdami, kad laikas suardys šios nenormaliai išsiplėtusios raudonosios imperijos pagrindus.

Ir vėl pasaulis bus mainomas per JTO taikos balandžiais, gi milijonai vergų už geležinės uždangos kančios ir skausmuo lauks išaušančio laisvės ryto. Bet šis laisvės rytas tikrai išauš, jis išauš ir Lietuvai, mūsų Brangiai Tėvynei,

J. Varėna

## LIETUVOJE RUSUI BUVO LIUDNA

Iliustruotame vokiečių žurnale „Quick“ atspasakojami nuotykių vokiečių berniukui Günther Parnutze, kuris, karo metu pasimetęs nuo šeimos ir mokyklos, atsiduria Berlyne ir čia į jį pasima vienas rusas karys, veterinarijos gydytojas, ir išsi-veža Rusijon, kur netoli Leningrado yra tu jo šeima — žmona (matka) ir dukra Nina. Güntheris šioje šeimoje vadinamas Genia.

Dvejuis metais jis gyvenno toje rusų šeimoje, kol vieną dieną gydytojas (berniukas vadiną jį Juri) gauna iš Maskvos telegramą, kuriuo jam įsakoma vykti tarnybon į Lietuvą. Tai įvykį Güntheris taip vaizduoja:

„Mes visi įtemptai tylėjome. Juri atsisėda prie stalo ir žiūri į matką. „Matka“, pradeda jis iškilmingai, „matka, Nina, Genia. Po keturių dienų išvykstame. Į Lietuvą išvykstame. Ar girdite? Į Lietuvą!“

„Motina šventoji!“, sako matka. Juri atsistoja ir griebia ją į glėbį. „Mes turėsime batką, matką. Keturis kambarius! Pagalvok tikrai, keturis kambarius! Aš būsiu didelis ponas!“

„Į Lietuvą!“, apstulbusi sako matka.

„Ten gera, kur gerai gyvenimas“, sako Juri. „O jautiena visur skani!“

„Motina šventoji!“, kalba matka. „Keturi kambariai. Keturi kambariai, Juri?“

Juri ją paleido ir juokiasi. „Tai bus didelis įvykis“.

Toliau Güntheris pasakoja, kad tai buvęs tikrai didelis įvykis. Jie visi, prieš išvykdam, gavę naujus drabužius, gydytojas pasisūdinęs naują uniformą, lyg koks generolas. Važiavę traukiniu, miegamajame važinė, kur buvusios baltai paklotos lovos ir be užtelių. Kelionėje jie daugiausia miegoje, nes lovos buvusios tokios minkštos. Po dviejų dienų atsidūrė Lietuvoje. Kauno stotyje. Stotis karo metu buvo sudužyta ir tik pora barakų stovėjo tarp griuvėsių.

Juos pasitiekė keturi rusų kareiviai, ginkluoti automatiniiais šautuvais ir revolveriais. Kai Juri paklausė, kam jie tiek daug ginklų nešiojasi, kareiviai atsakė, kad tai dėl partizanų, nes lietuviai visus rusus norį nugalaboti. Kareiviai nunešė jį daiktus į didelį vežimą, dviem arkliams. Visi jie, taip pat ir kareiviai, susėdė į jį ir pasileidė kelionėn.

Po kokios valandos privažiavę mišką ir čia kareiviai nusiėmė ir užtaisė savo šautuvus. Juri taip pat

išsiėmęs iš portfelio revolverį ir jį atspaudęs „Gal būt, partizanai“, pasakė vienas kareivis, rodydamas į mišką. Juri pritaria ir liepia matkai, Ninai ir Geniai sugulti vežimo dugne. Tada kareiviai suplakė arkliams ir tie pasileido zovačia.

Kurį laiką jie taip lėkė, bet kai vis nieko neatitiko, Güntheris, nutaręs, kad jokių partizanų nėra, pakėlęs galvą ir tuo momentu pasidėjo. Iš karto paskui juos pasipylė šūviai ir kulkos tik šnarėjo per medžių lapus. Kareiviai ėmė atsikandinti. Bet nieko nebuvo matyti. Arkliai lėkė, kiek iškerta, vežimas šokinėjo ir darėjo.

Staiga vienas kareivis paleido savo automatinį šautuvą ir, plėstelėjęs rankomis, iškrito iš vežimo. Jis nepasakė nė žodžio ir net nesurinkęs. Tada prasidėjęs rimtas reikalas. Tarp medžių pasirodė vyrų ir vis daugiau jų ejo iš miško.

„Tie, kurie buvo raiti, lėkė paskui mus. Jų buvo apie 20. Aprirengę buvo kaip ūkininkai ir turėjo šautuvus. Juri numėtė savo pistoletą ir, pagriebęs nušautojo kareivio šautuvą, ėmė trintis. Nina, gulėdama vežimo dugne, garsiai verkė, gi matka tylėjo, susigūžusi.

Pagaliau jie išvažiavę iš miško. Tada Juri liepęs prilaukti arklius ir ėmęs keikti, taip pat ir kareiviai. Jis išštraukęs iš portfelio butelį degtinės, kurią visi jie gėrė. Apie žuvusį kareivį niekas nė žodžio nekalbėjo.

Po valandos jie atvykė į Rasleje (Raželiai?) kaimą, kuris toje apylinkėje buvęs didžiausias. Tai buvęs labai gražus ir švarus kaimas, nors jie nė iš karto tai pastebėjo, nes dar nebuvę atsipėkėję nuo užpuolimo.

Šiame kaime buvęs vos rusų karių garnizonas, kurio storus komendantas juos pasitikęs. Sužinojęs apie užpuolimą, jis pasakė, kad „netrukus bus atkeršyta“.

Tada jis juos palydėjęs į namus, kuriuose jiems buvo skirta gyveniti. Komendantas parodė jiems kiekvieną kambarį ir juose buvusius visus baldus. Kai matka pamatė tuos visus kambarius ir šviesą, kuri buvo šienoje įžiebama, tuos daiktus baldus ir kilimus, ir visa k'ia, ji netekusi žado. Ji vaikščiojo po didelius kambarius ir viską atsargiai lietė rankomis. Pagaliau pasakė, kad dabar ji jaučiasi tikrai didelio pono žmona. „Mes abu su Nina taip pat galvojome“, pasakoja berniukas, „mes didžiavomės Jūriui. Užmiršome net ir įvykį su partizanais“.

Po poros savaičių Nina buvusi

išsiūsta į „panelių mokyklą“, kurios jokia lietuvaitė negalėjusi lankyti, tik rusų mergaitės ir tik didelių ponų dukterys.

Juri nupirkęs karvę, iš valdžios gavęs arklį ir vežimą, nešė dažnai turėjęs toli važiuoti pas sergančius gyvulius. Jis buvęs vienintelis gyvulių gydytojas visoje apylinkėje. Netrukus mažoje aikštėje prie jų namų kas rytą stovėdavo būrys žmonių su sergančiais gyvuliais. Güntheris padėdavęs Juriui gyvulius gydyti ir pamažu išmokęs net ir vienas kai ką atlikti.

Tuo tarpu atėjo Kalėdos, iš „panelių mokyklos“ parvykusi Nina ir jie paslanpėiom surengė šventę. Iš eglėsakių nupynę vainiką, uždegę žvakes, prieš tai uždarinęje visas langines. Ne todėl, kad tai būtų buvę uždrausta, bet kad Juri taip norėjęs „Tikras rusas Kalėdų nebešvenčia“, jis pasakė.

Tuoju po Naujųjų Metų prasidėjęs Lietuvoje kolchozų steigimas. Jie abu su Juri, važinėdami po ūkininkus gyvulių skiepyti, dažnai būdavo ūkininkų pavaišinami degtine ir Juri niekad nuo to neatsisakydavo. Kartą jiems taip pas vieną ūkininką beveičint, staiga pradėjo loti šūnis ir kažkas belstis į duris. Ūkininko sūnus, kuris buvo tikras mižinas, išėjo laukan ir sugrįžo kartu su dviem policininkais ir dviem rusais. Policininkai nieko nekalbėjo, gi rusai, kurie buvo gražiai apsirengę, perskaitė ūkininkui raštą iš didelio lapo. Jame buvę parašyta, kad ūkininkas turi pasirašyti stojąs į kolchozą ir kad jam bus tačia daug geriau, jei pasirašys. Juri ir Güntheris stengėsi žiūrėti į šalį.

Kai tie ponai ėmė bėgti skaityti, ūkininkas nupurtė galvą. Jis buvo toks pat mižinas, kaip ir sūnus, ir turėjo ilgus, baltus plaukus.

„Tie tu nepasirašysi, tai vyksi į Sibirą“, pasakė vienas iš rusiškųjų ponų.

Ūkininkas pažvelgė į sūnį ir tas jam pasakė:

„Nedaryk to“.

Tada antrasis rusas mostelėjęs policininkams, kurie ėmė sūnį daužyti šautuvais, kol tas griuvo ant žemės. Tai matydamas, ūkininkas raštą pasirašė, o rusai, draugiškai patanšioję jam per pečių, pasakė, kad jis esąs „geras ir pro“ „geras žmogus“. Išėję, kartu su policininkais Pasirašytą raštą jie pasiėmė su savim.

Sugrįžę į savo kaimą, Juri su berniuku nuėjo į smuklę ir tenai, kartu su garnizono komendantu, gėrė. Komendantas jiems pasakojęs, kad tą dieną visoje Lietuvoje buvo renkami parašai. Juri nieko į tai nepasakė, tik gėręs toliau. Namų jie parėję labai vėlai naktį, matka neišleidusi Juri ir šis atsigrūles kartu su Güntheriu. Gulėdamas šalia jo, pasakė:

„Kai rusai liudna, jis geria“.

„Taip“, atsakė berniukas ir jie abu užmigę, nes buvę girti ir jiems buvo liudna.

Nepraėjo nė ketvirtis metų, kai lietuviai jau turėjo kolchozus. Stambieji ūkininkai nepasirašė, nes norėję likti laisvi. Komendantas dėl to labai pykęs ir, pavasariui atėjus, šitie ūkininkai buvo pačiūpti už sprando.

Tuo tarpu Güntheris pasidaręs tikras Juri padėjęs ir nuolat važinėjęs su juo po kaimus. Ūkininkai jį ėmė vertinti ir vadinė mažuju daktaru, dėl ko jis gerokai didžiavėsis.

Karta, jau vėlai vakarą, jie grįždami iš vieno kolchozo, netoli namų išgirdė lojant šunis ir šūvis. Jie važiavo arkliai. Pamažu ir atsargiai ėmė slinkti kaimo link. Pasiekę kaimo gatvę jie pamatė prie vieno stambaus ūkininko namų rusų kareivius, kurie šviesiojo lempučių, ir vienas per kitą kalbėjo. Juri pašaukė vieną iš jų ir paklau-

sė, kas čia vyksta. Staiga iš namų išėina storasis komendantas, už jo du kareiviai, kurie laikė sužėmus ūkininką ir jo seną žoną. Komendantas, išgirdęs Juri šaukiant, priėjęs ir pasakė, kad tai esąs „išakymas iš vyriausybės“. Atrodė, kad jam buvo nesmagu. „Mes suimame visus ūkininkus, kurie nepasirašė“.

„Kas su jais atsitiks?“ paklašė Juri.

„Kas gi daugiau, orolei“, pašnibždom pasakė storulis, visą artį prieidamas. „Sibiras, kas gi daugiau?“ Ir tuoj pradėjęs keikti, kad ūkininko sūnus pasprukęs. Tiesiog nuojos pas partizanus ir dabar partizanai tikriausiai bandys visus ūkininkus, kuriuos jis suėmė, išvaduoti. Taip ir buvo:

„Mums taip gatvėje besikalbant ir rusams su lempučiųmės besišvaistant, gatvė atleikia daugelis raitelių ir, nespėjus mums apsižiūrėti, jau buvo prie namų. Rusai metėsi už priedangų ir prasidėjo šaudymas. Bašiai išsigandau, o komendantas, kuris stovėjo šalia mūsų, net dantimis kaleno. Juri ramiai sėdėjo vežime ir laikė rankoje pistoletą.

Bet partizanai visai mums nesidomėjo, atrodo, jie mūsų net nepasitebėjo. Susišaudymas netruko nė penkių minučių ir jau jie ūkininkus nuėjo ištempti, susodinod juos ant arkliai. Taip pat ir senąją moterį, ir išnyko. Kai dingo, komendantas pasidarė labai narsus, ėmė juos vtytis ir šaužyti į orą. Juri tik nusispyrovė gatvėn. Privažiavę prie namų, mes pamatėme keturis rusus, kurie buvo nebegyvi. Kiti buvo pabėgę“.

Juri dar kartą nusispyrovė ir jie važiavė toliau. Güntheris manė, kad jis važiavo namo, bet Juri pasakė, jis smuklės, pažadinęs smuklininką ir ėmęs gerti. Kai Güntheris jam priminė, jog jie turi važiuoti namo, nes Nina turėjusi parvykti. Juri jam atsakė:

„Aš turiu gerti, cik vieną pas Niną“.

„Bet jis likęs ir jie gėrė kartu. Grįžė vėlai naktį, matka vėl jų neišleidusi tačia nuėję ir atsigulę daržinėje šiauduose.“

Keletą savaičių po to garnizonas buvęs padidintas iki 200 rusų kareivių ir kiekvieną naktį ūkininkai buvo sumami ir švežami. Dažnai buvę girdinti šūviai ir riksmas nakties metu.

Vėliau Güntheris vieną naktį girto rusų kareivio buvęs pašautas į koją. Juri nugalbėjęs jį į ligoninę Kaune, kur jis turėjęs ilgai išbūti, kol koja išgė. Grįžus į namų kaimą, kažkieno buvęs atpažintas, kaip vokiečių Apie tai sužinojusi NKVD ji, kartą grįžtant namo, pačiūpo, jėga pasodino į sunkvežimį ir, net neleidę atsivokinti su savo globėjais, išvežė jį ir grąžinamų Vokietijon vokiečių transportu. Jį norėję rusai palikti rytu žonoje, bet jis pabėgęs į V. Vokietiją, kur suradęs savo motiną.

### KOHLOZIT

Kohlozit, tai keistas vardas, daugeliui gal dar visai negirdėtas, bet toks yra ir juo labai rūpinamasi. Jį saugo stiprios sargybos, tirtingi žmonės nori jį nupirkti, o jo „tėvas“ pranašauja jam skaisčių ateitį.

Kohlozit yra naujai išrasta „dirbtinė anglis“. Ją išrado Vokietijos termotechninio instituto tyrimų skyriaus vedėjas, prof. Dr. Uegner. Aštuoni gramai kohlozito prilygsta 25 klg. geriausios anglies.

Amerikietis darbininkas savo valandos uždarbio gali nusipirkti, 5,5 anglas — 3,5 prancūzas — 2 — kartus daugiau maisto produktų, nei sovietinis darbininkas.

## KALEJIMAS IR TAIKOS BALANDZIAI

J. KUZMONIS

(Tęsinys)

### ENKAVEDISTAS JAGODA

Višinskis turėjo pagauti kitą žuvį. Dabar atėjo eilė Jagodai, kuris būdamas Vidaus Reikalų liaudies komisaru, OGPU ir NKVD vyriausia galva, prieš aštuonioliką mėnesių turėjo daugiausia galios po Stalino. Jo uždavinys buvo apsaugoti kariuomenės vadų ir politikų gyvybę, sektį visus S. Sąjungos pliečius. Tada viskas priklausė nuo jo valios ir jis, partijai ir vyriausybei pritariant, su didžiausiu teroru stiprino komunistinį režimą, rengė ankstyvesnias bylas ir, gal būt, parengė dirvą šiam teismui.

Su Jagoda Višinskiui negalėjo būti lengviau, nei su Bucharinu. Juk jis viską žinojo: visas valstybės ir atskirų žmonių — pvz., paties Višinskio — paslaptis ir praėitį. Be to, jis, žinodamas visą sovietų teismo techniką, galėjo būti tikrai kietas riešutas.

Višinskis vėl ėmėsi tos pačios technikos: jis metodškai juodino teisiamojo asmenį, naudodamasis kitų kalinių pareiškimais. Tie pareiškimai buvo dar fantastiškesni, negu visos kitos istorijos. Jų pareiškimu, Jagodos nurodymu buvę pašalinti rašytojas Maksimas Gorkis, jo sūnus Maksimas Peškovas, Jagodos pirmatakas ir OGPU šefas Mercinskis ir Kuibiševas. Tartum tai būtų medikų kongresas, jie smulkmeniškai papasakojo, kap tai buvo padaryta.

Menčinskii ir Kuibiševui buvo pritaikintas klaidingas gydymas šlubuojant jų širdžiai. Maksimas Gorkis buvo pasodintas skersvėlyje ir gavo plaučių uždegimą. Girtą jo sūnų M. Peškovą paliko sniege, kur jis sušalo. Kiekvienas iš jų, atrodė, miręs natūralia mirtimi.

Ludininkai tvirtino, kad jie neturėjo laisvos valios ir viską, darę Jagodos įsakymu. Kartais jis juos terorizavo, kartais dovanojo užsieninio vyno, ar net namus provincijoje. Bet kai atėjo laikas, jis reikalavo

vykdyti jo norus, kitaip — jie ir jų šeimos sulauktų nepavydėtino likimo. Jie gi gerai žinojo, ką visa tai galėjo reikšti.

### KAIP ROMANE

Pats Jagoda paėmė kitokią liniją. Paprašytas patvirtinti gydytojų paliudijimus, jis, tartum tai būtų paprastas reikalas, prisipažino davęs nurodymų nužudyti Maksimą Gorkį ir Kuibiševą. Tačiau jis visą laiką gynėsi, kad būtų turėjęs ką nors bendro su M. Peškovo ir Menčinskio mirtimis.

Ziūrovai nustebę klausėsi. Užsieninis vynes, gėlės ir dovanoti namai geras daiktas, tačiau to žmogaus istorija — kaip detektyvinis romanas. Menčinskis buvo Jagodos šefas OGPU ir visai aišku, kad, norėdamas užimti jo vietą, jis jį nužudęs. Buvo tyliai kuždama, jog Menčinskis miręs sifiliu, nuo kurio visą laiką jį gydęs dr. Kasakov. Jis neprisipažino nužudęs Peškovą. Gerai painformuoti žmonės sakė, kad Jagoda užsigėdęs gražiojo žmonos Nadieždos, kuri po vyro mirties jam atitekus.

Dėl to dabar, kai jis lengvai prisipažino tikrai du (kai ant jo sąžinės gulėjo tūkstančiai nukankintų) nužudęs, nes tai turėjo politinės reikšmės, jis gynėsi prikišęs ranką prie kitų dviejų, nes čia buvo kitas — asmeninis — pagrindas.

Ziūrovai susijaudinę sekė Jagodą, kuris anksčiau turėjo neaprėžtą galią. O jis stovėjo ir pavargusiu, žemu, balsu priešinosi. Dabar jis nebuvo panašus į tą, kurį žmonės matė prieš porą metų. Tada jis buvo išdidus ir savimi patenkintas. Dabar — palaužtas, pražilęs. Bet ir dabar jame buvo kažin kas imponuojančio.

Kasakov tvirtino, kad pagal paties Jagodos duotas instrukcijas jis privaręs Menčinskį prie mirties. Višinskio paprašytas tai patvirtinti, Jagoda pamažu atsistojo.

### JAGODA AISKINA

— Pirmą kartą Kasakovą pamačiau teisme, — pasakė tyliu balsu. — Aš niekuomet su juo panašių dalykų nesvarsčiau.

— Tad kodėl — klausė Višinskis — jūs tai tvirtintote anksčiau, prieš teismą?

— Tė tvirtinimai buvo netikri.

— Kodėl tad jūs patiekėte netikrus nurodymus?

Valandėlė buvo tylu. Jagoda pasuko galvą truputį į šalį ir žiūrėjo į Višinskį. Paskum jis prabilo ir jo balsas buvo tylus, bet reikšmingas: — Gal jūs man leisite neatsakyti į šį klausimą...

Visi žinojo, ką tai reiškė. Višinskis skubiai atsisuko į kitą kalinį. Vėl jis klausinėjo apie Peškovo mirtį. Vėl buvo liudijama, kad Peškovas nužudytas. Jagoda ir toliau neigė. Višinskis dar kartą priminė ankstyvesnius jo pareiškimus.

— Aš melavau, — atsakė Jagoda žemu, lygiu balsu.

— O dabar?

— Aš sakau tiesą.

— Tad kodėl jūs melavote?

— Dar kartą — ir dabar Jagodos balse buvo jausti nekantrumas — aš turiu prašyti leisti man neatsakyti į šį klausimą...

Jau anksčiau Krestinskis tvirtino, kad jo ankstyvesni prisipažinimai buvo išgauti prieš jo valią. Dabar gi Jagodos užduotinos darė aiškių alizijų į NKVD metodus.

Tačiau ir Jagoda negalėjo ilgai priešintis. Kai po pertraukos teismas vėl susirinko, buvo aišku, kad jam buvo pritaikinti seni metodai. Per kelias valandas jis paseno dešimčia metų. Anksčiau jis atrodė palaužtas; dabar — sutiūškintas.

Prieš apklausinėdamas, Višinskis išskvietė buvusį jo privatų sekretorių *Bulanovą*. Buvo aišku, kad Bulanovas turėjo inkriminuoti savo šefą. Jis pareiškė, jog, dirbdamas su Jagoda, pasidavęs visiškai jo įtakai ir praradęs kontaktą su partija. Žinodamas jo atsidavimą, Jagoda išpasakojęs visus savo planus. Jis suprato, kad Jagoda buvęs dešinysis; kad jis suokalbiavęs su trockininkais ir Tukačevskiu; kad jis norėjęs padaryti perversmą ir pats užimti su draugais valdžios viršūnę. Būdamas karštu Hitlerio gerbėju, jis norėjęs užimti Liaudies komisarių tarybos pirmininko vietą, o Bucharinas, kaip partijos centrinio komiteto sekretorius, turėjo vaidinti Dr. Goebelo vaidmenį. Jausdamiesi patys negalėjęs padaryti perversmo, jie laukę karo ir galvoję susitarti su valstybe, kuri galėjo S. Sąjungą užplūti.

Bus daugiau

# EUROPOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

Dar niekas nesigalėjo atvažiuoti į Londoną pagyvenus Lietuvos Namuose. Jei tu netikite, nusipirkite BL loterijos bilietą už DM 0,50 ir galėsite įsitikinti. Bilietus galite gauti PLB Krašto Valdybos raštiniėje, jos apylinkėse ir pas seniūnus.

## VOKIETIJA

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Statutas pateiktas vokiečių teisumui įregistruoti. Statutą įregistruos, Vokietijos Lietuvių Bendruomenė įgyja juridines teises.

Tas klausimas pasidarė aktualus, ryšium su Vasario 16 gimnazijai namų nupirkimu.

\* Kovo mėn. 21 — 23 d.d. PLB Vokietijos Krašto Valdybos vicepirmininkas E. Simonaitis aplankė Eckerferde lietuvių seniūniją ir Neustadto bei Spackenbergo lietuvių bendruomenių apylinkes. Ta proga Eckerferde seniūnijos narių susirinkime, kuriame dalyvavo per 80 asmenų, p. E. Simonaitis padarė pranešimą apie PLB Krašto Valdybos veiklą.

\* Nuo š.m. gegužės mėn. pradės veikti vargo mokykla ir Hannover-Stecken lietuvių stovykloje. Mokyklon užsirašė 12 vaikų. Vedėjas — J. Stankaitis.

\* PLB Bonnos apylinkės valdyba pravedė savo narių tarpe rinkliavą vokiečių rytų zonos pabėgėliams sušelpiti. Buvo surinkta ir paaukota DM 24,60.

\* PLB Stuttgarto apylinkės lietuvių, anksčiau gyvenusių kareivinėse, taip pat Stuttgarto mieste ir apylinkėse privačiai gyvenusių, perkelti į naujai pastatytą koloniją Stuttgart — Bad Canstatt, Steinhaldenfeld.

Lietuviai, gyvenusieji barakuose tarp Ludwigsburg—Aldingeno, taip pat perkelti į naują koloniją prie Kornwestheimo.

\* Varelio senelių prieglaudoje š. m. kovo mėn. mirė lietuviai — Adelė Uzlaitienė, 80 metų amžiaus, ir Polichronijas Prozorovas, 71 metų amžiaus. Abu palaidoti Varelio mieste kapinėse.

\* Europos lietuvių knygų leidykla „Bendrija“ ruošia spaudai rašytojo A. Giedriaus pasakų rinkinį „Kasdieniški Pasakai“.

Ta pati leidykla išleido St. Būdavo knygos „Loreta“ antrąją pataisytą laidą. Knygos kaina Vokietijoje — DM 4,20, Amerikoje ir kituose kraštuose — 1,70 dol.

## STUTTGARTAS

„Terros“ leidykla pranešė, kad ji išsiuntė Stuttgarto apylinkės lietuvių organizuojamai bibliotekai siuntinius naujų leidyklos leidinių.

Vaikų tautinio auklėjimo reikalams pirmieji po 1 dol. aukojo šie Chicago lietuviai: R. Pimpienė, A. Pimpė, J. Rakutis, N. Rakutienė, D. marodas, O. Dirvenskienė, V. Povilavičiūtė, M. Naujokas, O. Tamulievičienė, Stankovickas, L. Smulkštys, J. Vasaitis ir Pr. Gudas.

Leidyklai „Terra“ ir visiems aukotojams, investinusiems mūsų susirūpinimą priaugančios kartos ateitimi, PLB Stuttgarto apylinkės valdyba nuoširdžiai dėkoja.

## Gautingenas

Balandžio 12 d. Gautingeno sanatorijos ligonius aplankė Vyriausias Lietuvos Sielovados Tvarkytojas Vokietijoje ir Austrijoje Tėvas Bernatonis.

Ta proga brangus svečias vietos koplyčioje laikė pamaldas ir pasakė labai nuoširdų, ligoniams pritaikantį, pamokslą.

Po pamaldų įvyko vietos lietuvių susirinkimas. Tėvas Bernatonis priminė Švento Tėvo ypatingą rūpinimąsi ligoniais id kenčiančia Lietuva, papasakojo, kaip tvarkomos sielovados reikalai Vokietijoje ir Austrijoje ir kt.

Ta pačia proga pradžiugino ligonius, įteikdamas didelę piniginę pašalpą. Tai specialiai bažnytinė auka Gautingo lietuviams ligoniams, gauta per Tėvą Bernatonį.

Gautingo sanatorijoje besigydančių lietuvių, sužinoję, kad Vasario 16 d. gimnazijai namai jau užpirkti, norėdami bent simboliškai prisidėti prie šio taip svarbiaus Lietuvos ateičiai reikalo, gimnazijos namų pirkimui suaukojo DM. 65.

## SVEICARIJA

„Tribune de Lausanne“ Vėlykų vedamajame, kuriame svarstoma da bartinė pasaulio taikos padėtis, užsimenamos ir Pabaltijos valstybės. „Ar bus atstatytos Pabaltijos valstybės savo teisinė padėty? Ar bus joms gražinta Nepriklausomybė? Jos buvo jėga užgrobtos. Jų gyventojai deportuojami. Jų laisvė sunaikinta. Yra visiškai aišku, jog atstatymo teisingumo mastas čia būtinai reikalingas“.

J. M.

Šių metų balandžio mėn. 10 PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirminkas inž. Pr. Zundė matėsi su PLB Sveicarijos Krašto Valdybos pirminku inž. J. Stankum. Buvo aptartos galimybės gauti iš tarptautinių ir šveicarij organizacijų aukų Vasario 16 gimnazijos fondui. Inž. J. Stankus, kurio pastangomis Sveicarijoje su pasisekimu vedamas vaivų Vokietijoje esančius lietuvius sušelpiti, pareiškė viltį, kad ir tam tikslui bus galima lėšų surinkti.

Toliau buvo tartasi dėl birželio mėn. numatomo PLB Europos kraštų atstovų suvažiavimo Hannoverioje programos, dėl galimybių vaikams praleisti atostogas Sveicarijoje, vargo mokyklų Vokietijoje išlaikymo ir kitais reikalais.

## BELGIJA

Vėlykų stolas šiemet Liežo apylinkėse buvo suruoštas p. Širvienės bute. Apylinkės lietuvių palaiminusių kapelionui Vėlykų murgučius nuotaiškai praleido keliošalia šventės valandų.

„Sunkiai sušeltas“ Tilleur anglies kasykloje Paulius Bružas. Griuvantis požemio akmuo smarkiai sužalojo visą galvą, ypatingai veidą. Nukentėjusis iš lėto sveiksta.

Pas mus buvo keletas gražių pavyzdžių iš Limburgo nevedusiųjų, kurie Vasario 16 lietuviškai gimnazijai paaukojo savo dienos uždarbi. Pastaruoju metu minėtos gimnazijos vadovybė vėl kreipiasi į j mus, prašydamą, vėl prisidėti prie lietuvių svarbaus reikalo. Belgijos lietuvių, nori pagelbėti mokslus einančiam lietuviškam jaunimui Vokietijoje, ma lonėkite savo aukas siųsti K. J. Dėdino adresu.

Tuoju p Vėlykų iš Liežo apylinkės išvyko Vokietijon į Darbo Kuopas Kostas Čereška, Mykolas Selys ir Vladas Sruga.

## KAZIMIERA ZOLPI

### ATSISVEIKINANT

Iš Tilleur apylinkės į JAV balandžio 15 d. išvyko K. Zolpio šeima. Nuo 1948 m. jie turėjo laukti šios dienos, nuo užsiregistravimo JAV konsulate. Pereitais metais, kan. Kan. Žolpi pažadėjus apmokėti šeimos — keturių asmenų emigracinės kelionės išlaidas, viltis palikti anglies kasyklas šiemet išsipildė. Tai vėl mūsų bendruomenė sumažėja viena šeima.

Paskutinį sekmadienį draugiški Žolpiai padarė kuklias atsisveikinimo pobūvį. Svečių ir šeiminių atsisveikinimo žodžiai užregistruoti juostelėse. Vos tik atvažiuos Belgijos Kazimieras ir jo šeima vieni iš pirmųjų įsijungė į lietuvių kultūrinį gyvenimą ir veikimą. Trys šeimos merginos ir patsai tėvas Kazimieras buvo Liežo lietuvių tautinių šokių grupės branduolys. Nebuvo lietuviškos šventės nei minėjimo, kur nebūtų prisidėję kuris nors iš Žolpių. Nereikėdavo jų ilgai prašyti — visos šeimos noras buvo kaip galint pagyventi ir pagražinti lietuviškąjį veikimą.

Ses. Agnietė prieš penkis metus pradėjus mokytojauti Tilleur Vargo Mokykloje, mokykla kur buvus, kur nebuvo, daugiausiai apsidavęs Žolpių barake. Ponia Žolpienė noriai atverdavo duris mokyklos mažiems triukšmadariams, o nulikus nuo ruošos darbu, pati sėsdavosi už bendro mokslo stalo su pipirais.

Suodinas buvo kasyklos kietas, suodinas ir barakas, kur Žolpiai gyveno, tačiau visos šeimos kuklumas ir nuoširdumas sutraukdavo lietuvių sekmadieniais po pamaldų į tą pastogę. Daugelis lietuvių pobūvių ir susirinkimų, trūkstant sašės, vykdavo šios šeimos židinyje. Žolpiai buvo lyg viso lietuviško gyvenimo centras.

Pas Tilleur lietuvis nuo seno toks jau paprotys, kad ten gyvenančių šeimos, kiekviena iš eilės, pamaldas laikandam lietuviui kapelionui suaukoja pietus. Toks tai paprotys ten.

## AUSTRIJOS LIETUVIAI

Laikraščiai retai ką teparašo apie Austrijos Lietuvių ir susidaro įspūdis, kad čia ar nieko neesama, ar visi gerai gyvena. Kodėl taip maža žinių tegaukama iš Austrijos?

Pirmiausia tai todėl, kad Austrijos lietuvių tarpe, kurių čia vargsta dar 200, beliko labai maža inteligentų, pajėgiančių rašyti į laikraščius ir antra, tai nelaimingas likimas visų čia likusių, kad jie gyvena labai išmėtyti po visą Austriją ir neturi jokios galimybės išvystyti didesnės ar mažesnės veiklos. Dalis lietuvių (apie 30) yra visai atskirti „geležinės uždangos“ Austrijos sostinėje Vienoje, vakariečių zonoje, apie 70 lietuvių gyvena išskirstyti net 13-jė įvairių D.P. legerių barakuose, gi likusis 100 gyvena skurdžiai prisiglaudę kur nors privačiai.

Austrijos lietuvių padėtis tuo būdu yra tikrai apgailėtina. Sveikų, pajėgių dirbti, yra vos penkos dešimtys. Likusieji yra seneliai, palieję ligonių ir ligonys, negalėję niekur išemigruoti. Pasibaigus tiesioginei IRO globali, pragyvenimui labai pabrangus, ypač negalinčių dirbti padėtis pasidarė visai tragiška. Lageriuose gyvena gana arba produktais arba maist-pinigais 6 šilingus dienai, t. y. 25 amerikoniškus centus ir iš to tenka dažnai apmokėti ir šviesą ir kūrą. Privačiai gi gyvena ir to negauna, išskyrus kai kuriuos, kurie gauna nedidelę paramą iš austrų Fuersorges — viešojo aprūpinimo įstaigos. To pasėkoje kiekviena, kad ir mažiausia parama iš šalies, sutinkama su didžiausiu džiaugsmu ir dėkingumu.

Ypatingai Austrijos lietuviai yra labai dėkingi BALF Centro Valdybai, jos pirminkui Kan. Dr. J. B. Končiui, reikalų vedėjui P. Minkūniui ir visiems Amerikos lietuviams, dideliems mūsų geradariams, už visas aukas ir paramą. Kiekviena parama ar tai pinigais, ar rūbais, ar maistu sutinkama čia su didžiausiu išsiilgimu. Ne visiems jos užtenka. Nės pirmoje eilėje BALF šalpa eina ligoniams, seneliams ir nepajėgiantiems dirbti. Visi, kurie gali dirbti ir turi bent kokį darbą, pašalpa negauna, nors iš menkų uždarbių ir labai sunkiai vėrėiasi.

Neseniai Amerikos laikraščiuose tilpo atsišaukimas buvusių Austri-

jos lietuvių, norinčių ypatingai padėti likusiems Austrijoje. Gerieji organizatoriai p.p. Karvelis, Senkus ir prof. Vitkus pranešė jau, kad surinkta 125 doleriai, kas Austrijos pinigais sudaro 3000 šilingų ir kada jie bus gauti, bus galima nupirkti 150 amerikoniškų svarų sviesto. 150 nerbančių čia lietuvių gaus bent po svarą sviesto maisto pagerinimui. Bet, tai pirmas atsitikimas iš privatesios iniciatyvos. Jei nebūtų buvę BALF globos, padėtis tikrai būtų baisi.

Galima įsivaizduoti tad, kokį džiaugsmą padarė BALF Centro Vėlykoms atsiųsti ir jau išdalinta 400 dolerių pašalpa, kurią surinko ir Austrijos Lietuviams paskyrė Clevelando BALF skyrius. Kiekvienas iš 150 šalpiamųjų gavo bent po 2—3 dolerius ir galėjo bent Vėlykų šventes džiaugsmingiau atšvėsti. Jų padėkos laiškai BALF Centrai ir Clevelando skyriui aiškiau pasako.

Gera yra privati pašalpa ir pagalba, bet BALF organizacijos ir jos teikiamos šalpos šimtai lietuvių Vokietijoje ir Austrijoje atsidurtų neišsakomame varge. Gerai tai suprastami Austrijos lietuviai labai susijaudino išgirde, kad BALF Pirminkas Kan. Dr. Končius taip sunkiai susirgo ir turėjo tokias sunkias operacijas. Visi, kupini baimės, meldžia Augščiausiajį BALF Pirminkui sveikatos ir reikšia BALF išganingiausia veikla nenustos teikusi kaip ir iki šiol taip svarbią moralinę ir materialinę pagalbą.

Visiems gi mūsų geradariams Amerikoje ir kitose platau pasaulio šalyse, Austrijos lietuviai reikšia nuolatinę didžiausią padėką ir pasitėkimą.

P.S. ELTA ir „Britanijos Lietuvis“ paskelbė nepatikriną žinią, kad pusė Austrijos lietuvių greitai laiku galės išemigruoti. Tai neatitinka tiesai, nes vos pora asmenų tik vilti turėti kada nors išvykti.

St. Johann senelių prieglaudoje, Braunau apskrityje, š.m. vaario mn. 25 d. mirė Adelė Stegerienė, gimusi 1875 metais. Prieglaudoje dar randasi 5 ligoniai.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

1952 metais iš Austrijos į Vokietiją persiklė p.p. Jagštų ir Trakio Jonos šeimos ir p. Breneizeris Osvaldas. Apie porą šeimų turi vilties šiais metais taip pat persikelti Vokietijon.

padarė, Parvažiavę į Lietuvą, neturi teisės į savo buvusius ūkius ir kojos įkelti. Visur jie vadinami išgamomis, šnipais, kalinami nuolat tardomi ir, mažiausiam įtarimui atsiradus, tremiami į Sibirą“.

— O štai kaip ...

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kreipėsi į administraciją, kur jam buvo paaiškinta, kad turėjęs daiktus atiduoti administracijai apsaugon. Paskui gavęs šoki tokį menkos vertės kostiumą ir batus.

J. K., grįžęs iš Vokietijos su dviem lagaminais gerų daiktų, apsiėmęs geru kostiumu, turėjęs gerą laikrodį. Atvykus jam į Lietuvą, pereinamajame punkte jis turėjo eiti į pirtį. Visus daiktus palikęs nusirengiamajame kambaryje. Išėjęs iš pirties, savo daiktų neberadęs. Kre

# Mūsų gyvenimas

## DIDŽIAI GERBIAMAS SKAITITYTOJAU

Lietuviškas spausdintas žodis yra vienintelis ir tikras ryšininkas mūsų šių dienų tremties gyvenime. Lietuviškas spausdintas žodis yra vienintelė priemonė išlikti mums tokiais, kokie esame gimę, kokiais norėtume ir mirti. Mažytį ratuką šitame dideliame uždavinyje atlieka ir mūsų kolonijos savaįrašius „Britanijos Lietuvis“, kuris visų geros valios šio krašto lietuvių pastangomis eina jau septintuosius metus. Tik jų, tos geros valios skaitytojų, šis laikraštis šiaip taip vegetuodamas išsilaiko i tų sumų, kurios surenkamos iš prenumeratoro mokesčio. Jis be pertraukos lanko ir tuos, kurie iki šiolėi dėl vieno ar kitokio priežasties negalėjo užsiunčiamą laikraštį atsilyginti. Mes maloniai Jūsų prašome neišbraukti iš tos negausingos mūsų savitrašio skaitytojų šeimos, pratęsiat prenumeratoro užsakymą ateičia ir taip pat atsilyginti už iki šiolėi siunčiamą laikraštį.

## PIRMAS PIRKO LOTERIJOS BILETUS

B. Simanavičius, atvykęs į Lietuvį Namus, pirmasis išgijo dvidešimt BL loterijos biletų.

P. Simanavičius yra nuolatinis BL skaitytojas, uolus lietuviškų knygų pirkėjas ir remia visas lietuviškas pastangas.

## SPORTO IR SOC. KLUBO SUSIRINKIMAS

Balandžio mėn. 19 d., Parapijos salėj įvyko Sporto ir Socialinio klubo metinis narių susirinkimas. Klubo pirm. Mašalaitis atidarydamas susirinkimą, trumpai apibūdino šio klubo veiklą ir nuostabiai padėkojo organizacijomis ir pavieniams nariams už gražų ir sutartiną bendradarbiavimą. Kaip paaikšėjo iš klubo sekret. Juro pranešimo, praėjusių metų laikotarpį klubas turėjo £3908 pajamų. Iš tų pinigų padengta kasdieninė apyvartos išlaidos ir £587 sumažintos užsilikusios klubo skolos, kurios susidarė perkant namus. Kaip matėsi iš pranešimų tai klubo reikalai žymiai pasitaisė ir Bulaitis padėkotas valdybai, nuostabiškai pareiškė „Jeigu tokia laimė lydės mus ir toliau, tai po keletos metų bus išmokėtos visos skolos ir jausimės laisvais šeiminkais“.

Susirinkimui prašant, pirm. Mašalaitis ir sekret. Juras, savo pareigoje likosi ir sekantiems metams, o nauju kasininku išrinktas Zdanavičius. Revizijos komisija: Babilius, Bulaitis (jun) ir Šalčiūnas. Padėti valdybai tvarkyti kasdieninius reikalus išrinkta šešių asmenų komitetas: Apanavičius, Pukštas, Ragauskas, Ramažauskas, Starolis ir Virkutis.

Susirinkimas matydamas gerjančią klubo padėtį, vienbalsiai nutarė sumažinti nario mokesčių. Vieton mokesčių 12 šilingų dabar reikės mokėti metams tik 2/6. Taip pat atsilankantiems svečiams už įėjimą nereikės mokėti 6 penus, jie tik bus registruojami į svečių knygą.

Susirinkimo pirm. Bulaitis uždarydamas susirinkimą, kvietė Londone ir apylinkėj gyvenančius lietuvius rašyti į klubą narius ir kartu jungtis į bendrą kultūrinį darbą. V.V.

## NOTTINGHAMAS

Balandžio mėn. 11 d. nottinghamečiai turėjo progos pasižiūrėti dviejų linksmų komedijų: „Namu židinys“ ir „Aš numiriau“. Prieš vaidinimą daugelis abejojo vargu ar kas iš viso išeis, nes vist artistai buvo naujokai - pirmą kartą scenoje. Tačiau tie „naujokai“ parodė daugiau negu buvo iš jų tikėtasi. Žiūrovai žinodami, kad mėgėjai ant scenos pirmą kartą iš jų ir nereikalavo, bet nuostabi išgerėjosi progą pažyventi lietuviškoje nuotainioje. Žiūrovų buvo per 150 - tai beveik du trečdaliai visų nottinghamečių.

Negalima skūstis nesilankymu į parengimus, tik reikia duoti publiškai ką nors įdomaus ir linksmo, o žiūrovų bus.

Pijus.

## PAMALDOS

HUNDERSFIELD - St. Josefo bažn. gegužės 2 d., 11 val.

BRADFORD - gegužės 3 d., 12,30 val.

NATTINGHAM - gegužės 10 d. 12,15 val.

## MANCHESTERIS

Gegužės d. Manchesterio tautinių šokių draugija rengia didelį įvairių tautybių šokių vakarą, kuris įvyks 5000 žiūrovų talpinančioje Belle Vue salėje. Į šį pasirodymą yra pakviesta ir lietuvių tautinių šokių grupė. Tai jau antras kartas, kai mūsų šokėjai dalyvauja tokiam gausiam pasirodyme. Netenka abejoti, dėl tokių pasirodymų reikšmės, tik reikia apgailestauti, kad mūsų vadovaujantieji veiksniai nekreipia i tai pakankamo dėmesio.

Būtų labai gerai, kad galimai daugiau tautiečių atsilankytų i šį pasirodymą, moraliai paremdami savo šokėjus.

## BRADFORDIEČIŲ

## SUSIRINKIMAS

Balandžio 19 d. po savų pamaldų susirinko Bradfordo lietuviai katalikai savo metinio susirinkimo. Jį atidarė bažn. komiteto pirm. Z. Žilionis, pakvietęs pirmininkauti V. Ignaitį ir sekr. kun. J. Kuzmickį.

Praėjusių metų protokolais, kuri perskaitė P. Grigaliūnas, buvo priimtas be pataisų. Metinę apyskaitą davė kun. J. Kuzmickis. Metų bėgyje buvo atlaikytos 22 Šv. Mišios; gegužės ir spalio mėn. buvo laikomos specialios vakarinės pamaldos. Per metus pakrikštyta 11 lietuviukų - 5 bern. ir 6 mergaitės; viena moteris priimta i kat. tikėjimą. Palaimintos 3 moterystės. Buvo surengtos įvairios šventės ir minėjimai: rugpjūčio 24 d. pasiaukojimas Nek. Marijos Širdžiai; spalio 26 d. - Kristus Karalius; gruodžio 27 d. - vaikų eglutė; vasario 28 d. rekolekcijos; lapkričio 29 d. J. Jakubkos išleistuvės; vasario mėn. - O. Josiukienės išleistuvės. Svečiais kvietiti: kun. dr. V. Balčiūnas, kun. A. Kazlauskas ir kan. B. Martynėlis. Visą laiką rūpinasi Lietuvių Mokykla, apmokant už patalpas ir kviečiant mokytojus.

Lietuvių kat. bendruomenė kunigo išlaikymui suaukojo 71 sv. 8 šil. Bendriems - bažnytiniais ir kultūriniais reikalams 39 sv. 12 šil. 5 penus, iš kurių kasoje liko £9/19/8. Lietuvių Kolegijai Romoje suaukota £11/17/9.

Revizijos komisijos aktą skaitė A. Šukys, kuris buvo priimtas be pataisų.

Po to sekė rinkimai. Į naująją bažn. komitetą išrinkti P. Zajankauskas, J. Zalyš, O. Šergalienė, Y. Juška ir P. Grigaliūnas. Kandidatais liko: V. Ignaitis, Vilimas ir Matulevičius. Į rev. komisiją - A. Šukys, Z. Žilionis ir V. Janulevičius.

Po to ilgai ir plačiai buvo aptarinėjami Lietuvių Mokyklos reikalai. Ypačiai buvo keliamas reikalas bendradarbiauti bažn. ir tėvų komitetams bei skyrių valdyboms, kad švietimo darbas būtų darnus ir efektingas. Ta prasme buvo priimta rezoliucija, pabrėžianti, kad Lietuvių Mokyklos reikalais rūpinasi mokinių tėvų komitetas, bendradarbiaudamas su bažn. komitetu ir DBLS vietos skyrių valdybomis.

Atsirandant vis daugiau ligonių, nutarta steigti labdaros (Caritas) komisiją, kuri, remiama visų lietuvių, rūpintųsi mūsų ligoniais. Tam tikslui bažn. komitetui pavesta sukviesti specialų posėdį su valdyba numatytais asmenimis.

Pabaigoje kapelionas padėjo buv. komitetui ir elektoriams už nuostabią ir brolišką talką, rūpinantis bažnytiniais reikalais. Palinkėjo, kad toks pats darnus bendradarbiavimas būtų tęsiamas ir toliau.

Buvęs

Kodėl rašyti ranka, jei už vieną šilingą galite laimėti patogią, kelionių rašomąją mašinėlę. Pirkite BL loterijos biletą. Biletai gaunami visuose DBLS skyriuose ir pas BL platintojus.

## AMERIKOS ISEIVIO LAISKAS

Mane sudomino, jūsų laikraštį aprašymas apie Coventrio lietuvių gyvenimą, kur tūli lietuviai dėl stokos lietuvių tuokiasi su kitataute, bet palenkia į lietuviybę, ty. sulietuvina. Kaip Misisus, ir Virkutis, vedę kitatautes, išmokė lietuviškai, kad net vaikus moko, ir stengiasi išauginti lietuviams.

Man, J. V. gyvenant, teko tik vieną tokią šeimą suitikti, kad lietuvis, Vokeje gyvenęs, vedė vokė bavarietę, nieko nežinančią, ir negirdėjusią apie lietuvius, ar lietuvišką kalbą, atvežta Amedikon, išmoko lietuviškai ne tik kalbėti, bet ir skaityti. Jei jos vyras būtų kiek lietuviškai praprusęs, tai ir rašyt būtų išmokęs. Tris dukras augina. Visos lietuviškai gerai kalba, tik vėliau ėmė angliškai varžot, ką nupeikdavau, ir dėl to kiek prisilaikydavo.

Kai kas sako: kam mum lietuviškai mokytis, jei svetur gyvename, arba: kodėl aš turėčiau savo pačią fersit lietuviškai mokytis, jei aš moku lenkiškai arba vokiškai? Tokiems drašiai atsakau: - todėl kad lenku, ar kitų tautų yra dešimtys milijonų, jų milijonus gali nubirėti, ir menka jiems žymė, mažai jaučiamas nuostolis, bet mums, lietuviams, kiekvienas lietuvis brangus.

Į tokių mano pareiškimą, retas griežtai priešinasi: didžiama sutinka nors labai rėtas stengiasi savo žmogą, ar vyrą lietuviybėn pakreipti. Lenkes vedę, kiek man žinoma, didžiama, patys virto „lenkais“, nors ir neišmokė lenkiškai kalbėti. Lietuvis, ištekėjusios už gūdų, ar maskolių, pakreipė savo vyrus lietuviybėn, kurie taip sutapo su lietuviams, kad sunku juos beatskirti.

Svetur patekus galima puikiai išvengti mišrių vedybų, nėt ir ten, kur nėra lietuvių, jei tik asmuo tikrai lietuviškai nusistatęs. Viena, galima lūktelėti kol rasis lietuvių, arba pačiam vykt ten, kur jų yra. Na, o jeigu tuoktis su kitataute, tai pastatyti griežtą išlygą, kad ji ne tik turės pramokti lietuviškai, bet ir stengsis sulietuviėti. Kad toks griežtas nusistatymas atsiekia tikslą - pats patyriau. Tik, rodos, gaila: kodėl aš toks „despotas“ esu ir noriu jį savo pusėn palenkiti, atplešiant nuo savųjų. Kaip aš pats jausčiausi, jei kas mane vėrstų atitolti nuo viso, kas lietuviška? Tokiu ir panašiu jausmų lydimas, vengiau net glaudesnės meilybos, kad ir su žavėtinau trauklia ir nuostabia kitataute. Tą patį gali ir kiti padaryti. Vedimo laikas nustatomas, kada žmogus nusistovėjęs (setted down mentally), o ne sulyg amžiaus. Daugis veda peranksti: 28 ar 42 metų sulaukę, juk nė vienas, nėra paverlų tuoktis. Yra pakankamai galimybių kiekvienam ir kiekvienui, tekėt, vest, taikant pragai, reikia stengtis jį sudaryti.

Kiek jūsų tremtinių, ten Anglijoje vedybos su kitataute džiugina, tiek pat daugio kitų tremtinių yra skaudios, kur vedę ar ištekėjusios sudaro mišrios šeimos šildinį, kuris lietuvių lietuviškumo nežino. Toks židynis svetimais pelanais užklotas išges ta... su dideliu lietuvių nuostoliu.

Reik lietuviams to vengti, o stengtis sekti jūsų minimų lietuvių - Misisaus ir Virkučio pavyzdžiais.

Anis Rukas  
Čikaga, J. V.

## KADA SUSTIKSIME?

Dažnas įvairiomis progomis sakydamas prakalbas, baigia: „Linkiu, kad sekantį kartą susitikime...“

Tas kitas kartas beveik visada nukeliamas i taip pasiūlytą tėviškę, ir tuo daroma sugestija, kad sekantį kartą susitinkant, ji jau bus laisva. Tai labai gražu ir girtina.

Tačiau mes dar nežinome, „nei dienos nei valandos“, kada tai įvyks. Patys, tuo tarpu, augame ir senstame, užmiršdami, kad susitikti galime ir čia!

Juk taip dažnai, nuvykę i kitą parapiją, pamatome, kiek ten gražių mergaičių, sutinkame savo draugus, kuriuos jau būvome pradėję užmiršti, tūlas gal jau ir pamiršo. Susitikę stebimės, kaip pasikeitęs Jonas, susenęs Petras, išaugusi ir pagražėjusi Marytė.

Dažniausiai susitinkame artimųjų kolonijų gyventojus. Po kelių susitikimų juos pažįstame ir visas įdomumas dingsta.

Kodėl nesuorganizuoti tokį susitikimą platesniu mastu? Sakykite, visos Anglijos!

Imkime „Bank Holiday“, kuris šiais metais bus pirmadienį, rugpjūčio 3 d. Nutarkime, šeštadienį, rugpjūčio 1 d., kai fabriky sienos paskelbs linksmą žinią apie prasidedančias trijų dienų atostogas, suvažiuoti Londono.

Tai kas, kad karalienė jau bus vainikuota, kad neturėsime progos už £. 25 pamatyti jį pravažiuojančią karietoje, tai kas, kad mūsų nepakvies i Buckingham rūmus pietums, kaip Tito, mes švėsimė savą programą, savas linksmybes, o svarbiausiai, suvažiuosime patys sau!

Tegu BL pasirūpina (juk jie rašė, kad turi „gausų redakcijos persona-

lą“) sakykim, sėkmadienį, kol dar ne būsime visi suvažiavę, anksčiau atvykusiems parodyti Londono įžymenybes, juk Londonas, tai išties muziejus!

Pirmadieniui teišnuomoja gerą salę (bent tūkstančiui žmonių!) kur tepasireiškia mūsų menininkai. Mes pasižiūrėsime, ką jie sugeba, ko išmoko, ko verti. Tuo būdu ir noras snaudsi sumažės. Juk negi Bradfordas užsileis Nottinghamui ar „Londono Vaidila“ Manchesteriečiams.

Mes, nuo parėngimų atliekamu laiku susitikę, naujas pažintis užmegsime, o gal kai kam ir laimė rasti pavyks...

Taip pat neliksime skolingi: kąsą išgėrę, nereikalausime gražos: - tegu lieka BL naudai, o jei viskas bus gerai suorganizuota, jei patiks, atsisveikindami sakysime: „Linkime, kad kitais metais vėl susitikume...“

Al. Donis.

Red. pastaba. Redakcija pritaria Al Donio išskeltoms mintims, mialai toki susitikimą - suvažiavimą suorganizuoti, jei skaitytojai to norėtų. Visus, kurie pageidautų panašaus suvažiavimo, prašome rašyti BL redakcijai, 43, Holland Park, London, W. 11. Taip pat prašomė gerb. skaitytojus pareikšti savo nuomonę dėl pageidautinos programos ir kitas pastabas. Manome, kad tokie suvažiavimai gali turėti didelę auklėjos ir mūsų solidarumą ugdančios reikšmės. Vieni kitus geriau pažinę, suartėję, pasimatę, būsime ne tik atsparesni nutautėjimui, bet ir tarpusavyje mažiau atšarpūs.

## ANTIKOMUNISTINE DEMONSTR. DERBY

Balandžio 12 d. Derby gyveną tremtiniai, jų tarpe lietuviai, vietinio ANB komiteto pastangomis suruošė antikomunistinę demonstraciją. Kroatu, latvių, lietuvių, vengrų ir ukrainiečių vėliavą vedama, tūkstantinė eiseną su antikomunistiniais plakatais žygiavo miesto gatvėmis i aikštę, kurioje buvo padėtas vainikas prie Karo Paminklo, simboliškai pagerbiat savo žuvusius už laisvę.

Po to eiseną nuvyko i Derby Central Hall, kur įvyko viešas susirinkimas. Jame atitinkamą progai kalbą pasakė ANB atstovas iš Londono Mr Mykula. Po jo trumpai kalbėjo visų tautybių, dalyvavusių iškilmėse, atstovai. Susirinkimas baigtas rezoliucija, kurioje reikalaujama laisvės visoms sovietų pavergtoms tautoms.

Po susirinkimo įvyko meninė dalis kurioje pirmiausiai pasirodė lietuviai, suvaidindami K. Vaitkevičiaus paruoštą ir režisuotą scenos vaizdelį iš Lietuvos partizanų gyvenimo „Už tėvynės laisvę“. Vaidinimas atliktas anglų kalba. Po to sekė gausaus ukrainiečių choro „Homini kon-

## BARBOROS DIENORASTIS

### SESTADIENIS.

Mūsų kolonijos valdžia jau kuris laikas, kai praktikuoja gana kultūringą priemonę susirinkimams sukviesti: laiškus parašo, girdi, tą dieną bus susirinkimas. Laiškelyje nurodoma ir programa. Šiandien tokį pranešimą laiškanėšys įmetė pro duris. Įmetė ir nuo Igno atvirutę su dviem balandėliais. Pavasariškai tas Ignas, matyt, nusiteikęs...

Susirinkime buvau. Kultūringai būtų pirmininkas pravedęs iki galo jei ne ta Užubalienė. Kai jau buvo aptarti visi skyriaus bėgamieji reikalai, perskaitytas centro aplinkraštis, paraginti nariai sumokėti mokesčių ir „Britanijos Lietuvi“ užsisakyti, ėmė ta moteriškė ir supylė šaukštą smalos i medaus stiklinę. Užubalienė, kur eis kur ne, vis su savo dviem vaikais: vieną už rankos tempia, kitą ant rankų nešasi. Susirinkimas irgi atėjo su pampliais, tarsi unriniais laikais maisto atsiimti. Balso net nepaprašėsi, ir sako:

— Ponas pirmininke, man labai sunku gyventi! (Taip ir pamaniau, o kam gi lengva?). Parašykite i centrą, kad prisųstų man maisto pakietelius... Na, ir pradėjo visas susirinkimas užti. Kai pirmininkas su sekretoriumi susirinkusiuosius nuramino, Užubalienė vėl sako: girdi, jai apie tokius pakietus pasakojęs Pranciulis. Gauna, sako žmonės, jei tik nori. Tada ir prasidėjo toks ermyderis: vieni, kad iš tikrųjų gauna, kiti, kad ne, tretį, kad sarmata būtų apie tai ir kalbėti. Žodžiu, Užubalienė sugdino visą susirinkimo nuotainį, suskaldydama narius i Užubalienė sugadino visą susirinkimo nuotainį, suskaldydama narius i susirinkimą...

### SEKMADIENIS.

Guliu iš ryto lovoje ir dūmoju: važiuoti pas Igną, ar nevažiuoti? ... jei nepasisekė mums pereiti savaitę susitikti, atvažiuok sėkmadienį, pasikalbėsime. Turiu Tau staigmeną, - rašo Ignelis balandelių atvirutėje. Gal, manau, nuvažiuoti. Ką čia dabar rūdysiu tokiam pavasariškame ore kambaryje.

### PIRMADIENIS.

Monotoniskai čėža mano staklės, ausdamos šilkinų siulų margą audinį. Pripratau prie jų. Tiek metų. Tik vakar tas Ignas sugundė mane įieškoti, anot jo, geresnio ir švaresnio darbo. Girdi, atvažiuok mūsų miestam, geresnį darbą gausi. Ir iš tikrųjų jis gyvena, kaip ponas. Kambarį atskirą turi. O jau vaišino, tai vaišino. Ir kelionėn man prikrovė dėžūčių, tokių, kaip stovykloje anuomet gaudavome. — Imk, sako, man njeiko jos nekaštuoja. Gavau-čeres pakietų Velykoms...

Ta, Užubalienė, tai moteriškė su uosle. Ji matyt žinojo, kad susirinkime taip kalbėjo. Bet, kaip ji ir sarmatos neturi prašyti. Girdi, vaikus turi, o kad už du vaikus 8 šilingus iš valdžios per savaitę gausi, tai nepasigyrė. Taigi, jei jau ir būtų duodami tokie pakietai, per susirinkimą balsuosiu, kad juos tik vievingiems duotų. Šeimas valdžia remia. Gerai tas Ignas ir sako: - paskaičiuok, Barbut, kiek pinigų galima gauti iš valdžios, turint 5 vaikus? Suskaičiavome. Anot jo, dideli pinigai per metus išeina. Reiks pagalvoti...

### ANTRADIENIS.

Vakaro nuotainį sugadino administracijos laiškas: prašo sumokėti už laikraščio prenumeratą. Nesuprantu, kur jie tuos pinigus deda. Tik šeštadienį sumokėjau nario mokesčių už visą mėnesį, sėkmadienį vėl ta kelionė pas Igną, o dabar, girdi, Tamstos prenumerata nepratesta 1953 metams. Nė nežinau, kaip čia išsiversti...

## Laisvoji tribūna

### CHORAS IR PAZINTIS

Paskutiniu laiku BL buvo išspausdinta pora korespondencijų iš Nottinghamo lietuvių kolonijos.

Štai, viename BL numeryje, apklaustaisiais išvadinti choristai. Gerai padarė p. S.K., tik neaiškiu, kodėl jis rašė i „BL“, o ne i Kanados laikraščius, nes per dvidešimt buvusių choristų gyvena Kanadoje. Esu tikras, kad buvę mūsų choristai, jei būtų sužinoję nebūtų p. S. K. apvykę. Juk jie moka dainuoti atmintinai. Atominiam gi, amžiuje atstumtas ne kliūtis. Sakysime, šeštadienį po pietų būtų sėdę i sprausminį ir, kolkią valandą prieš minėjimą, būtų buvę Nottinghamame.

Verta p. S. K. priminti, kad dabar steigiamam Nottinghamo oktetui trūkstą žmonių, tad ką bekalbėti apie chorą. Aišku, jeigu stotčiau aš, p. S. K. ir dar daugelis kitų, tai tikriausiai Nottinghamo kolonija turėtų gerą chorą, o p. Malduotis, neabejoju, paruoštų jį besimam kariuomenės šventės minėjimui.

Maušiuoko karčiama. Tikrai negeras dalykas tos karčiama. Neprieštaraučiau, jei JTO nutartų ant kiekvienos karčiama numesti po atominę bombą. Tada ir man atliktų vienas kitas šilingas. Aš, kaip ir p. S. K., užjaučiu tuos, kurie eikvoja savo jėgas, kenčia skausmą, atsiduria teisme ir turi sumokėti keletą svarų baudos. Apie tuos žygius pasiskaitę turi raudonuoti visi kolonijos lietuviai.

Taigi, gerbiama p. S. K., mūsų nuomonės beveik sutampa. Tik gaila, kad DBLS Centro Valdyba nėra igaliojusi mūsų skyriaus valdybos tuos reikalus tvarkyti. Vaizdus Centro Valdybos apsilaidimas i Sakysim, išleistų atitinkamą

aplinkraščių, o jau skyriaus valdyba su p. S. K. priešakyje, apsiginklavusi basiais, sudraustų neklaužadą. O gal p. S.K. žino geresnį ginklą? Gal atomini? Apginkluotume jais savo valdybą, nes, paprastai, tokios „draudžiamosios ekspedijos“ yra labai rizikingas žygis. O kaip būtų, jei draudžiamieji pasirodytų persvaroje ir „sudraustų“ mūsų valdybą?..

Šia proga noriu duoti paaikškinimų ir dėl prieš keletą savaitių BL, tulpisio pranešimo apie iš Nottinghamo išvykusius lietuvius i JAV ir p. S. Kasparo i Londoną.

Iš p. N. K. rašyto straipsnelio susidarė vaizdas, kad p. S. Kasparas išvyko ne i Londoną, bet i JAV. Toliau, ne tik man, bet ir daugumai nottinghamečių p. S. Kasparas yra žinomas kaip buvęs Apygardos sekretorius, skyriaus valdybos narys, daug padėjęs vietos klubui. Tačiau negerai, kai p. N. K. pučia burbulą apie „pažintis ir draugystes su „augštais anglų tarnautojais“, kaip miesto burmistru ir kt.

Miesto burmistras nei man, nei p. S. Kasparui, nei p. N. K. nebuvė ir nebus draugas. Vieną Nottinghamo burmistrą, tiesa, pažinojo daugelis lietuvių, nes jis buvo su renge Council House arabatėlę mūsų chorui. Deja, jis mirė prieš porą metų. Dabartinį Nottinghamo burmistrą lietuvių pažįsta tik iš „Nottingham Evening Post“ spausdinamų nuotraukų.

Kai dėl kitų „augštų-pareigūnų, tai mes visi turime pažinti, nes dirbame įvairiose darbovietėse ir savo „bosus“ pažįstame. Juk mums jie „augšti pareigūnai“, ar ne p. N. K.? Kai kalbame apie pažintis, o ne apie jų naudingumą...

A. M.

# VOKIECIU POLITIKA RYTUOSE

(atkelta iš psl. 1.)  
mo teisės, bet dėl baimės, kad konstitucija atsidūrė pavojuje. Jei tas bal savimo teisės atėmimas būtų įvykęs konstitucijai būdu, vargu ar praėjusio karo dalyviai būtų uždege savo „Zibinto“ judėjimą. Yra pavojus, kad vieną kartą pažeidus konstituciją iš įpročio, ji gali būti pažeista ir antrą kartą. Taip, pvz., kalbos apsaugos įstatymas, kuris tikrumoje buvo išleistas buri kalbos apsaugai, šandien liko vieninteliu angliškųjų kolonistų ginklu. Kas žino, gal netrukus teks kovoti dėl anglų kalbos teisių britų dominijoje. Štai kas paskatino uždegti „Zibintą“.

Taip pat ir suvienytoji partija, nors ji nekelia rasių atskyrimo („Apartheid“) klausimo, bet ir nesirūpina lygių teisių suteikimu metisam ir spalvotiesiems.

Pagrindinė problema, dėl kurios vyko kova tarp partijų, įvykiuose rinkimuose buvo pačios valstybės, jos konstitucijos problema. Rinkimai turėjo parodyti - liks Pietų Afrika teisinė valstybė, ar dar toliau nueis tuo keliu, kuriuo nuėjo Hitleris, Mussolini ir visa eilė kitų?

Rinkimai parodė, kad, deja, jos ateitis nebus tokia skaišti, kaip daugelis norėtų matyti. Nežiūrint įvairių pažadų nacional. partija yra pasiryžusi visomis priemonėmis atstatyti padėtį, kuri buvo buri karo metu. Jaunimas auklėjamas ryškioje afrikanių (buri) dvasioje. Jau nekalbama apie „pietų Afrikos tautą“, bet rengiamasi naujam buri karui prieš anglų kilmės kolonistus. Pietų Afrika nori atsiskirti nuo Commonwealtho ne todėl, kad ji nori būti respublika, bet todėl, kad norima nutraukti bet kokius ryšius su tuo šalčiu, iš kurio semiasi stiprybės angliškos kilmės gyventojai.

Jau nuo 1948 m. Pietų Afrikos deimantas britų imperijos karūnoje klidėjo, dabar yra didelis pavojus, kad tas deimantas visai iškris, jei nebus rasta priemonių jį priklijuoti.  
L. Dalius.

## „BL“ LOTERIJOS BILETAI GAUNAMI:

**D. Britanijoje.** DBLS raštineje, 43, Holland Park, visuose sąjungos skyriuose ir pas BL platintojus.

**Vokietijoje.** PLB Krašto Valdybos raštineje, (20a) Hannover-Kleefeld, Hegelstr. ir Bendruomenės apylinkėse ir pas seniūnus.

**Sveicarijoje.** A. Paulaitis, Postfach 2910, Zuerich 23.

**Belgijoje.** Kun. J. Dédinas, 97, rue de la Brabanconne, Louvain.

**Italijoje.** Lozoraitis (jun). Via Barnaba Orani 87 Roma.

**Olandijoje.** A. Galkus. Insulindeweg 182 I (Gotmer). Amsterdam Oost

**Danijoje.** Č. Šliauškas, Schweizerdalsvej 81, Kobenhaven, Vanlose.

**Austrijoje.** S. Gionertas, Heinrichsdorf O.O. Post Asten b. Enns.

**Prancūzijoje.** J. Masiulis, 6, rue Massenet, Paris 16e.

**Kanadoje.** A. Kuolas, 143, Claremont St., Toronto, Ont.

**Amerikoje.** (JAV) J. Janulaitis, 818, West, 33 Place, Chicago 8, Ill.

**Australijoje.** L. Baltrūnas, 295, Hoddle St. Collingwood, Victoria.

**Svedijoje.** Architekt J. Pajaujis, Radjursvagen 9, Ektorp.

\* Į Šiaurės Graikiją atbėgo kelias žydu šeima iš Albanijos. Pabėgusieji pasakoja, jog Albanijos komunistinė vyriausybė nusavinusi visą žydu turtą. Jewish Agency, kuri rūpinasi žydu imigracija į Izraelį, deda pastangas įgalinti Alabnijos žydu legaliu keliu išvykti iš šio, nebe vertingu tapusio, krašto.

\* Prancūzijoje, kurios gyventojų skaičius prieš karą mažėjo, 1952 m. buvo užregistruota 820.000 gimimų ir 522.000 mirimų. Vedybų skaičius siekė 313.000.

Vokiečių užsienio politikos aktyvumo rodyklė visa rodo į Vakarus. Marshalio planas, Vokietijos suverenumo atstatymas, Saaro problema, diplomatinė ir konsularinė postų įsteigimas, generalinė sutartis, Europos gynybas, Montano unija, Strasburgo parlamentas etc. — vis tai klausimai, kurių aptarimas ir sprendimas reikalauja aktyvumo Vakaruose. Rytų klausimais Vokietijos vyriausybė dažnai pasisakydavo už rytines ir vakarinių Vokietijos zonų sujungimą, laisvo Berlyno išlaikymą ir jo aprūpinimą ir visomis tik įmanomomis progomis griežtai paneigdamo Oderio — Neisės liniją. Kitais Rytų užsienio politikos klausimais Vokietijos vyriausybė laikėsi gana santūriai.

Vokiečių visuomenė, pirmoje eilėje iš seniau Vokietijos valdytų kraštų pabėgėliai, taip pat vokiečiai iš Pabaltijio, Lenkijos, Čekijos ir Dunojaus sričių ir jų organizacijos — Landesmannschaften — nėra tokia vyriausybės laikysena patenkinti ir kaltina ją dažnai pasyvumu. Taip „Badische Neueste Nachrichten“ kovo 12 d. rašo: „Vokietijos tedaras mažą pastangą ta linkme, ką vadintume Rytų politika“. Klaipėdoje seniau ėjęs „Memeler Dampfboot“ š. m. sausio 5 d. numeryje taip rašo: „Tik iš Bonos užsienio reikalų ministerijos nenušiovimo Rytų klausimais galima suprasti, kad kai kurie tuomet į paviršius iškilę lietuviai „politikai“ galėjo gauti pabėgėlių (Asylrecht) teisę Vakarų Vokietijoje“.

Pabėgėlių spauda (jos pagal lenkų šaltinius Vakarų Vokietijoje išleina 300 periodinių leidinių), atsivaujamią trijų stambesnių savaitraščių: „Die Stimme“, „Ost-West-Kurier“ ir „Volksbote“ (pastarasis rašo daugiau Sudetų klausimais), labai gyvai reagavo į Eisenhowerio pareiškimą, kad JAV atšauksiančios visos slaptašias sutartis, kurios toleravo kokios nors tautos pavergimą.

„Die Stimme“ š. m. 7 n-ryje paskelbė efektinga antrašte „Tautos apsisprendimas dėl grįžimo į gimtinę“ vokiečių pabėgėlių ideologų sambūrio „Goettinger Arbeitskreis“ tokią žinią: „Antruoju planu numatoma Vokietijai grąžinti Pomeraniją, Brandenburgo rytines dalis ir Žemutinę Sileziją. Aukštinė Silezija ir Rytprūsiai būsią perduoti Lenkijai, išskyrus Karaliaučiaus kraštą, kuris paliksias rusų rankose“. Pabėgėlių informacijos tarnyba pabrėžė, kad tai esanti visai patikima žinia ir kad Oderio-Neisės linijos klausimas JAV vis daugiau ir daugiau pripažįstamas ne tik Vokietijos, bet ir Europos gyvybiniu klausimu. Visa vokiečių spauda šitas žinias gyvai diskutavo.

Kai po savaitės pasigirdo, kad Eisenhowerio pareiškimai vokiečių neliečia, spaudos tonas keliais laipsniais atvėso. Tačiau pasiuntynys von Dierksen taip pareiškė: „Mums turi būti aišku, kad amerikiečių užsienio politikai vokiečių Rytų problemų nesprenžia izoliuotai, bet Eisenhowerio paskelbtos tezės pavertę tautų išlaisvinimo remuose... Mums nereikia Rytų programą išvystyti iki reikalavimų maksimumo, bet tuo aspektu, kad ji tilptų bendruose Rytų ir Pietų Rytų Europos remuose. Kadangi kancleris balandžio pradžioje vyks į Vašingtoną, jam bus geriausia proga šituos klausimus pagilinti ir pabūti pabėgėlių pazeidavimų ir reikalavimų prezentatorium. Du klausimų kompleksus rei-

kės Vašingtone aiškinti žodžiu ir raštu: teritorines ir politines vokiečių Rytų problemas ir...“

Vokiečių visuomenė seka su dideliu susirūpinimu savo tautiečių bėgimą iš rytinės zonos į vakarines. Nors žmoniškumo atžvilgiu tai ir suprantama, tačiau nuo to nukentėia tautinis reikalas. „Frankfurter Allgemeine“ tuo reikalu nesenai taip pasakė: „Ar vokiečiai atsisako savo Rytų?... Nebegalima kalbėti apie pabėgėlius ir pabėgimą, bet jau apie tautos persikraustymą. Vokiškuose Rytuose dabar vyksta tokie reiškiniai, jog vokiečiai pradėjo apiešti kraštus anapus Elbės. Tie kraštai buvo vokiečių kadaise sunkiai atkariauti. Dabar vokiečiai juos palieka savo noru ir bėga tiesiog lyg be galvos. Savanoriškas Rytų zonos palikimas palaidoja visas viltis kada nors beatgauti kraštus anapus Oderio-Neisės linijos. Jeigu vokiečiai dabar jau nesilaiko patys vidurinės zonos, tai kaip jie begali galvoti apie tų kraštų susigrąžinimą? Persikraustymas į vakarus yra vokiečių tautos pagėgimo išsekimo simptomai“. Taip teigia „Frankfurter Allgemeine“ š. m. kovo 25 d. numeryje.

Vokiečių vyriausybė Klaipėdos krašto klausimo iki šiol niekur nekeliu. Taip pat ir Vakarų Vokietijos vokiečiai jau mažai ir nevienodai pasireiškia. Zemėlapiuose kai kur Klaipėdos kraštas priskiriamas prie Vokietijos, kai kur prie Lietuvos. Tačiau pabėgėlių spaudoje, šventėse, susirinkimuose ir minėjimuose klausimas pastatomas visai kitaip. Ten griežtai ir besąlyginai Klaipėdos kraštas skelbiamas vokiečių žeme ir Vokietijos dalimi. Daugelyje Vokietijos miestų paskelbtos „Memeler Strasse“ arba „Memeler Landstrasse“. Mannheim miesto tarybos administracinis skyrius 1953 m. kovo 10 d. posėdyje vienu balsu sutiko būti Klaipėdos miesto ir klaipečių kūmų (Patentstadt). Ten atėityje vyks klaipečių vokiečių sąskrydžiai, bus kompleksuojamas Klaipėdos archyvas, steigiamas klaipečių vaikų našlaičytynas, ten numatomas spaudos ir leidėjų centras.

Klaipečių, kaip ir kitų vokiečių pabėgėlių, vokiečių pilietybė, kuri iki šiol ne visų įstaigų buvo vienodai tvarkoma, atėityje įgaus buvo tvirtą statusą. Kovo viduryje Vakarų Vokietijos ministerių kabinetas perdavė parlamentui naują pilietybės įstatymo projektą, kuriame pasakyta, kad, neatšivėlgiant į tarptautines teisės aiškinius apie galiojimą ar negaliojimą Muencheno sutarties, ipilietinimo patvarkymą buvusias Bohemijos ir Moravijos protektorate, ipilietinimo dekretus Aukštutinei Silezijai, Klaipėdos kraštui, Dancingui

## „ROJUJE“

Draugė Fronkova, kasyklų darbininko žmona ir šešių vaikų motina, klausia:

— Pateikinkite man, kodėl mūsų kasėjų bendruomenė taip blogai aprūpinama? Kodėl mes negauname vaikams pieno? Kodėl mes gauname duoną nerūgūliariai, o pyragėlių pagal korteles, visai negauname? Revucos apylinkės tautinis komitetas „Pravodje“, sausio 12 d., aiškina:

„Komitetas vietoj keturių, teturi tik vieną sunkvežimį produktams pristatyti. Didžiausių sunkumų yra aprūpinti duona ir kepsniais, nes dvi kepyklos dėl remonto turėjo sustabdyti savo gamybą. Likusios kepyklos, norėdamos iškepti pakanka-

etc., dabar kabineto paruoštasis įstatymas bus parindu nustatyti vokiečių pilietybei ir tada, jei vėliau taikos sutarties arba kitokios tarptautinės sutartys nustatytų, kad nacių pagrindan. paimti dėsnių kolektyviam ipilietinimui būtų paskelbti negaliojančiais.

Klaipečių krašto vokiečiai ir šiaip dar būdingai reikišiai: prieš 8 metus Muencheno mst. įsteigtas studentų ir filiterių sambūris „Ordensland“ (Ordino žemė) sukaktyvių proga pakėlė, o solenizantai sutiko būti garbės nariais Dr. Otto-mara Schreiberj (buvusį Klaipėdos krašto direktorijos pirmininką), dabartinį viceministerj pabėgėlių ministerijoj (Staatssekretaeer im Bundesvertriebenministerium) ir Rytprūsijų rašytoją Agnes Miegel.

## DRAUGIŠKI LIETUVIŲ — VOKIEČIŲ SANTYKIAI

Išskyrus Klaipėdos klausimą, visais kitais atžvilgiais lietuviai ir vokiečių santykiai yra draugiški. Tėvynėje esančių lietuvių krikščioniškas priėmimas badaujančių atbėgėlių vokiečių iš Rytprūsijų, mūsų partizanų besąlyginė ginkluota kova su raudonoju slibinu, mūsų veiksmų objektyvus nusistatymas dėl vokiečių Rytų politikos ir eilė asmeninių pažinčių sukėlė mums vokiečių eilėse malonaus prielankumo. Pastaruojau laikų vokiečių spauda gana dažnai mini Lietuvos vardą ir atžymi jos dabartinę nelaimę, o į Vasario 16d. Nepriklausomybės minėjimą įsijungė ir keturios Vokietijos stotys. Neseniai Dr. Gilles pasakytie ji lietuviams malonūs žodžiai tokius draugiškumo ryšius tik sustvirtina.

Nebūsimė pranašai tvirtindami, kad Vokietijos Rytų politika atėityje gerokai aktyvės. Dabar, pasirašius Europos gynybos sutartis, aišku, kad vokiečiai už jas sieks atpildo, ir tokio tikisi dalinai rasti Rytuose. Taip, „Die Stimme“ 14-e n-ryje rašo: „Dabar atsivėrė kelias į aktyvią Rytų politiką“. Taip pat yra pagrindo manyti, kad dalis tos politikos pasireiškė diplomatinė būdu Vašingtone, nes „Ostbote“ (1953. 3. 21.) susirūpinęs teigia: „Reikia viena prasme konstatuoti, kad mūsų emigrantai JAV toli gražu neįgavo to svorio, kokį ten turi kitų tautų egzilinės grupės“. Kuria linkme vokiečių politinė veikla pasuks šiais klausimais, parodo mums jau anksčiau minėtos „Stimme“ jaurtius pasisakymas: „Daug rūpesčio sukėlė žinia, kad JAV esnčios Pietų Rytų ir Rytų Europos egzilinės grupės rengiasi įteikti amerikiečių užsienio politikams planus, apie būsimų „plotų“ sudarymą, kurie apima ir iš vokiečių pagrobtuosius kraštus...“ „E“.

## PAJIEŠKOMI LIETUVIAI

Grajauskas Kazys, Bubnys Kazimieras, Sukys Aleksandras, kilęs iš Vilko-nių km., Rokiškio apskr. Rimkus Aleksandras, kilęs iš Vilko-nių km. Rokiškio apskr. Zasioūriniskas Stasys, kilęs iš Užusalių-Sunkinių km. Jonavos vals. Zasioūrinškie-nė Kasperavičiūtė Helena, kilusi iš Užusalių - Sunkinių km. Jonavos vals. Mardosas Jonas, kilęs iš Plevėjų km. Salako vals. Dalanauškas Petras, kilęs iš Prastavonių km. Seduvos vals. Panevėžio apskr. Cižanauskaitė Bronė, kilusi iš Romėnių km. Raudondvario vals. Žilinskas Juozas, kilęs iš Josvainių vals. Kėdainių apskr. Kirka Juozas, kilęs iš Krivasalio km. Linkmenų vals. Kazys Stankunavičius, kilęs iš Kauno apskr. Stankunavičienė Veronika, kilusi iš Kauno apskr. Urbonas Juzė, kilusi iš Kauno, Urbonas Jeva, kilusi iš Kauno, Urbonas Antosė, kilusi iš Kauno, Urbonas Pranas, kilęs iš Kauno, Marčiulynas Ignas, kilęs iš Kauno, Sukys Jonas, kilęs iš Stolaikių km. Pajavonių v. Mjliauskienė Ona. Kaminskas Antanas, kilęs iš Šiaulių, Jokubaitienė-Krikščionytė Marcelė, kilusi iš Sakių apskr. Sniečkaitė Ona, kilusi iš Vadoklių v. Jasiulaitė Morta, kilusi iš Šiaulių apskr. Balkauskienė Zofija: kilusi iš Malagiškių km. Batokių v. Tauragės apskr. Mačiulevičius Kazys, kilęs iš Alžiu-tėnų km. Tauragnų v. Utenos apskr. Gidienė-Petravičiūtė Jadvyga, kilusi iš Alžiu-tėnų km. Tauragnų v. Utenos apskr. Jurevičius Liudvikas, kilęs iš Miškinų km. Šiluvos v. Raseinių apskr. Tuzinienė-Norvaišaitė Stanislava, Norvaišas Zigmas, Tuzinas Julius, Norvaišas Juozas, kilęs iš Raseinių apskr. Norvaišaitė Elena, kilusi iš Raseinių apskr. Norvaišas Apolinaras ir Sady Vincas, kilęs iš Šilių km. Tauragės-Naumiesė v. Ieškomeji arba apie juos žinan-tieji prašomi atsiliepti:

Consulado de Lituania Rua Jaguaribe, 477. Sao Paulo, Brasil.

## ARGENTINA PREKIAUS SU SOVIETAIS

Argentinos ambasadorius Maskvoje Bravo pareiškė, kad dvi savaites viešėjęs Maskvos Argentinos prekybos komisija susitarė su sovietais pasirašyti plačią prekybos sutartį tarp šių dviejų kraštų.

## SKAUTŲ PASIRODYMAS IR LINKSMAVAKARIS

Londono skautai rošia viešą iškilmingą draugovės sueigą Lietuvių Namuose balandžio m. 25 d. 18 val.

Į šią sueigą skautai kviečia atsilankyti savo tėvus ir visus prijaunčius. Programoje numatyta: paskaita ir skautų pasirodymai. Po programa — smagūs šokiai. Bus bufetas.

Savitė atostogų Vokietijoje kainuoja tik 1 šil. tiems, kurie perka BL loterijos biletus. Biletai jau platinami. Paskubėkite įsigyti, nės jūsų laiminguji biletą gali nupirkti kitas.

Visi „Britanijos Lietuvio“ prenumeratoriai, kurie gauna laikraštį Ad-ministracijai savo patikslintą adresą, nes dabar rengiamos adresografo plokštėlės naujiems adresams.

## NEBAISUS BUS DANTU GYDYTOJAS

JAV gydytojai dantų grėžimo mašinas pakeičia nauja dantų valymo priemone, kurios veikimo pacientai visiškai neįjaučia.

Naujoji piemonė yra pūstuvus, kuris sugedusias danties dalis valo švelniu aliuminijaus deginio dulkelio pagalba.

Dažniausiai žmonės vengdavo taisyti savo dantis todėl, kad jie negalėjo pakęsti danties grėžimo. Mašinos ūžesys juos nervindavo, grėžtuko spaudimas ir dantų būdavo nepakenčiamas, o grėžimo metu pakilusi temperatūra sukeldavo skausmą.

Šito išvengiama naudojant pūstuvą. Smulkios dulkelės yra visiškai neįjaučiamos, pats aparatas danties nepaliečia. Vėliau jos nesurišomos nuo danties kartu su išėdusiomis danties dalelėmis siurblio pagalba, bet jos nėra pavojingos jei patektų ir į plaučius.

Danties valymas pūstuvu trunka kiek ilgiau, kaip grėžtuvu, bet juo galima pašalinti ir akmenis nuo dantų, kurių pašalinimas senomis priemonėmis taip pat ne visada būdavo malonus.

Kodėl tokie aparatai nenaudojami kituose kraštuose? Į šį klausimą atsako Londono dantų gydytojas Valdsax.

„Naujieji aparatai kainuoja £700 ar net daugiau. Eiliniam dantų gydytojui, dirba sveikatos ministeriai, neįmanoma tokį aparatą įsigyti.

„Antra priežastis dabartiniai gydytojai nemoka su tuo aparatu veikti. Naudojant pūstuvą reikia turėti geras akis ir nedrebančių ranką, nes netiksliai panaudojus, dulkių srovė galima išgadinti sveiką dantį. Senu metodu dirbami gydytojai jau iš grėžtuko vibravimo ir paties garso žino, kada paliečiama sveikas dantis. Todėl naujoji priemonė gali būti naudojama tik jaunuų gydytojų. Pagaliau ir prityręs gydytojas, kuris visą laiką naudojo tik grėžtuvą, turėtų šėšis mėnesius kasdien mokyti, kad įprastų naudoti pūstuvą.

Atrodo, tačiau, kad netrukus pacientai privers gydytojai ir kituose kraštuose naudoti moderniškas gydymo priemones

## MOTINOS DIENOS ŠVENTĖ SOC. KLUBE

Londono Lietuvių sporto ir socialinis klubas gegužės 2 d. parapijos salėje rengia motinos dienos minėjimą.

Bus momentui pritaikinta paskaita ir atitinkama programa.

## TAIP, KAIP DAR NEBUVO

DBLS Coventry miesto ir „Vyties“ skyriai bendromis pajėgomis gegužės 2 d., šeštadienį, 18 val. „Pilot“ hotel salėje (pasiekiami Radford autobusu Nr. 2) ruošia.

MOTINOS DIENOS MINĖJIMAS Gros lietuvių džazbandas. Užkandžio stalų kojos links nuo skanių valgių. Bus ir alučio atsigaviminių. Kviečiame visus Coventrio ir apylinkių lietuvius su draugais, pažįstamais ir kaimynais.

## NOTTINGHAMAS

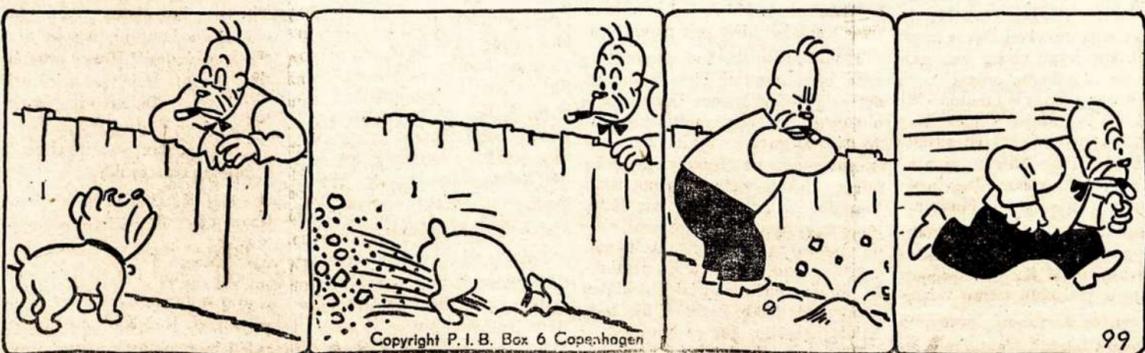
Nottinghamo skyriaus valdyba, gegužės mėn. 2 d. 6 val. 30 min. Sykamore Rd. rengia motinos dienos minėjimą. Maloniū kviečiame atsilankyti visas vietas ir apylinkių motinas ir visus lietuvius.

Po minėjimo bus šokiai Skyriaus Valdyba.

Jei jūs norite praleisti savo vasaros atostogas gražiame šiaurinėje Valijos krašte, jūs galite gauti jaukų butą ir gerą maistą privačiame estų name.

Vaikai mielai laukiami. Maistas geras. Užsisakykite iš anksto. Kalbama angliškai ir vokiškai.

Savininkė: Mrs. S. Soovere Bank View, Highbury Ave. Prestatyn, North Wales.



Copyright P. I. B. Box 6 Copenhagen

**Britanijos LIETUVIS**  
EUROPOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

THE LITHUANIAN WEEKLY  
Leidžia — DBLS Centro Valdyba su Europos Lietuvių Bendruomenėmis, kurios atstovauja: Pr. Zunde — Vokietija, J. Masiulis — Prancūzija, J. Dėdinas —

Felgija, A. Paulaitis — Sveicarija, J. Lingis — Svedija, S. Lozoraitis (jun) — Italija, A. Galkus — O'landija, S. Šliauškas — Danija ir A. Gionertas — Austrija

Red. Br. Daunoras. Redakcijos ir Ad ministracijos adresas: 43, Holland Park, London, W.11. Telf. PARK 9699.

Redakcija rastus taiso ir trumpina savo nuozura. Prenumeratos kaina: metams — 35 sl., 6 mėn. — 20 sl., 3 mėn. — 12 sl. Uzsienyje metams — 6 doleriai.

Skelbimai: spaudos eilute arba jos vieta — 1 sl. Adreso pakeitimas — 1 sl. Paskliras numeris — 1 sl. Paskliras NIDOS spaustuve, 3, Southern Row, London, W.10

Printed by Lithuanian House, Ltd., 43, Holland Park, London, W.11.